

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólír sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, október 21.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelők: Csiky Gergely. Irta: Kara Győző.
Az iparfejlesztési törvény.
Adatok a motoros-üzemről.
Az aradmegyei arató-sztrájkok.
Vasúti értékeslet Aradon.
Hosztalek hete. Irta: Faragó Jenő.
Az aradi városház megszállása.
Terrorizáló munkások.
Érdekes kérdések.
Botrány egy színháznál körül.
A magyar nyelv ellen.
Szerelemek az árvasszék előtt.
A műterem titkai.
Aradi löversenyek.
A gyöngyöszűk.
Leszállítják a pótdórt.
Csarnok: Chamonixból a Mont-Blancra.
Irta: Dr. Heppes Béla.

Csiky Gergely.

Arad, október 20.

Pankota felé fordul ma a magyar irodalmi körök figyelme, elismerő és hálás hódolattal ünnepelve a muzsák ihlette költői lángész emlékét. Aki ércnél marandóbb emléket alkotott magának, akinek alkotásai diadalmasan jártak be a világot jelentő deszkákat, akinek sikereit egykor az egész nemzet megtapsolta, annak emlékének szenteljük e sorokat, az ő dicsőségét hirdetjük a mai napon, mely a Csiky Gergely napja.

A maga egyszerűségében, a maga szűk kereteiben is lélekemelő az aradvármegyei kis városka mai ünnepélye, mely a szellem hősnének szól, annak a hősnének, aki

nem néppusztító, véres csaták tűzében, nem pártpolitikai heves küzdelmek zajában, hanem csendes visszavonultságban, isteni tehetségének örökszép alkotásaival gyarapította nemzeti irodalmunk kincsházát és kitörölhetetlen betűkkel írta be nevét nemzeti műveltségünk történetébe. Mert a Csiky Gergely neve elválaszthatatlanul együvé forrt nemzeti irodalmunkkal: vágyaink, érzelmeink és gondolataink eme gazdag tárházával és aki egykor kellőleg fogja méltatni e kincsestárt, az nem sorokat, hanem lapokat kell, hogy szenteljen majd Csiky Gergelynek, az új, a mai Magyarország erkölcsi világa zseniális megörögzítőjének.

Kisfaludy Károly, Czákó Zsigmond és Csiky Gergely nélkül az utókor sohasem értené meg a 19. század magyar társadalmát és annak erkölcsi világát s amit az első jelent e század elejére, a második a század 40-es éveire nézve, azt jelenti Csiky Gergely a század végső évtizedeiben, messze fölülmulván két megelőzőjét.

Mélyreható átalakulás előtt állott a nemzet a múlt század utolsó évtizedeiben, nagyjelentőségű társadalmi problémák vetődtek fel, az osztályuralom ellen ez időtájt intézik az első támadásokat, az ütött réseken most kezd behatolni az osztatlan népuralom még máig is hiába áhitozott eszméje, egy új magyar társadalom kezd kialakulni és Csiky Gergely érdeme, hogy mindennek nyomai nemzeti irodalmunkban megörökítve vannak.

A kialakulófélben levő új magyar társadalmat, eszméivel, áramlataival, jelsza-

vaival és alakjaival ő mutatta be, a realizmus azon határáig menve rajzaiban, ameddig egészséges magyar erkölcsi érzéke mennie engedte. És az igaz, a hivatott költő jóstehetségével lelki szeme a távol jövőbe hatolva, ama században élt legnagyobb lírikusainkhoz, Petőfi, Arany és Tompához hasonlóan ő is észreveszi, hogy az új kialakulás erős harcában az orosz-lánszerep a magyar középosztályé lesz. Ez osztályból veszi drámáinak alakjait s ezek találó jellemzésével ő lett kora társadalmának senkitől utól nem ért hű megörökítője, egy új társadalmi rend, a demokratikus uralom szükségességének lelkes hirdetője, fenkölt prófétája.

Akinek már zseni lelkébe a családi otthon és az iskola egyaránt lángoló hazaszeretetet oltott, annál a viszonyok minden fergetegeiben érvényesülnek a gyermekkor első benyomások és bár a Csiky rajzolta társadalomban sűrűn bukkan fel az idegen befolyás, az ő hazaszeretettől áthatott lelke mégis törőlmetszett magyar jellemeként tünteti föl egyes alakjait és hőseit. Akinek szíve tiszta és becsületes, az az optimista szemüvegén át látja a körülötte nyüzsgő sokaságot; és bár Csiky korának erjedő társadalmában sok salak bukkant a felszínre, az ő ember-szerető becsületesége enyhe színekben festi meg annak félszégeit, vétkeit. Alakjainak legtöbbje „jó, becsületes, magyar ember.”

E jó, becsületes, magyar emberek sokasága képviselőiként az általa annyi szeretettel, oly találóan megrajzolt képvi-

A hétről.

Dal a gárdakapitányról.

Kiváló jóvérű csikók
Szaladnak össze yissza,
Van kinek apja Tókió
Es kinek Bónavista.
A közönség közt nagy a láz,
Izgul fiu s leány:
Ah, jó a tisztek versenye
S egy dölceg kapitány!

A kapitány lovon s gyalog
Egyformán kész a tetre,
Még ha az uniformistát
Oszeresnél is vette.
A bátor fellépés körül
Onála nincs hiány, —
Az isten legszebb férfja
Egy gárdakapitány.

Egy gárdakapitány, ha kell,
Nők szívét ostromolja
Es városházát száll meg ő,

Ha vagyon pénzre gondja.
Le és fölirtóztathat ő,
Bár az, hogy mért? — talány, —
Nem felelős ma senkinek
Egy gárdakapitány.

Mig miniszternek lenni rossz,
Jó lenni kapitánynak,
Ő nyugton él, míg honpapák
A külügyre másznak.
E: Goluchowsky felsóhajt
Egyszer egy bus éjszakán:
Oh mért is lettem külügyér
S nem gárdakapitány.

Bod így sóhajt: Egy hónapot
Nem ér egy játszma kártya,
Az ember, ha nem kapitány,
Az ilyen ügy bemártja.
Lám, ratavasztott Hostalek
Es még kivüle hány?
Nem svindilizhet veszélytelen
Csupán egy kapitány!

Ő nem törődik semmivel,
Csupáncsak ömagával,

Egy szép es ist erreicht bajusz
A katonára rávall.
Hogy feketé: és bért kíván
A szervezett cigány,
Azzal törődjék a civil,
A rendőrkapitány!

Bakfis leányok álmai
A gárdakapitányok,
S a jó, derék, jámbor civil
Bámulva néz reájok.
Meg sem lepődik néha, hogy
Civilit kardéire hány:
A kit ő pénzel és kitart
A dölceg kapitány.

Es szállhat nap és évre év,
A helyzet csak a régi:
A civil az egyenruhát
Bárgyun, hódolva nézi:
Mert fölül áll már az a tóny,
Fölül minden vitán:
Hogy szent és séríhetetlen ur
Egy gárdakapitány.

—zab.

selők, hírlapírók, hivatalnokok, gyárosok, tanárok, orvosok, ügyvédek, nyelvészek, diurnisták, városatyák és örmény nagykereskedők szívükben hálás kegyelettel, kezükben szallagos koszorúkkal keresik fel ma a költő szülőházát, leleplezendők az abba illesztett emléktáblát. Ezért hirdetjük az ő dicsőségét e mai napon, mely a Csiky Gergely napja. Es ha talán nevéhez nem is fűződnek világraszóló alkotások is, de azért mégis ragyogó dicsősége, ékes büszkesége ő a magyar irodalomnak, a magyar fajnak, mely a mai ünnepélyvel még csak egy csekély hányadát róttale Csiky Gergely iránti tartozásának, melynek végleges kiegyenlítése nem lehet más, mint egy, a költő műveihez méltó, e ránk maradt gazdag szellemi kincsnek megfelelő emlékszóbor.

Kara Győző.

Az iparfejlesztési törvény.

Jó reggelt, Jancsi!

(A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 20.

Végre rendes ülés, amelynek tisztességes napirendje van. A hazai ipar fejlesztése! — ez a napirend. Nem tulságosan nagy ez a törvényjavaslat, de annál többet mond. Ez a javaslat s ő azokról a szubvenciókról, amelyeket a miniszter egyik vagy másik vállalatnak adhat.

— Az a fő, — mondogatják a függetlenségiek — hogy legyen végre hazai iparunk! Legyen már meg végre valahára!

Hát legyen! Ezzel a kívánsággal fogják megszavazni a törvényt. Igen ám, csak hogy baj van! Arra szánítottak, hogy ma a törvénytervezetet letárgyalják és elfogadják. Tegnap este azonban az alkotmánypárt úgy határozott, hogy a részletekkel csak ma délután fog foglalkozni. A néppárt is csak ma este készül behatóan foglalkozni a dologgal.

— Ha ez így van, — aggodalmaskodnak — hogy fogadjuk el most délelőtt a javaslatot?!

Bizony, ez nagy bökkenő! — két eshetőség lehetséges. Vagy az, hogy csak általános-

ságban fogadják el az iparfejlesztést és részletes tárgyalását elhalasztják; vagy pedig az, hogy Kossuth Ferencnek sikerül megnyugtanni a kedélyeket. Amint hogy Kossuth Ferenc erősen is nyugtatja az embereket a folyosón.

— Hát kérlek szépen, hallgass csak ide...

Igy kezd a kapacitást és szöles alapon fejt ki azokat az előnyöket, amelyeket a törvény a hazai iparnak biztosít. A kereskedelemügyi miniszter erős érvel sokakat meggyőznek.

A tisztelt honatyák nem igen sietnek a Ház üléseire. Ebből keletkezett ma is egy kellemetlen incidens. Az ülés napirendjére az iparfejlesztési javaslat volt kitéve. Tíz órakor Justh elnök megnyitja az ülést, de Nagy Emil, a javaslat előadója nincs jelen. Sztérenyi államtitkár kéri, hogy a rend megváltoztatásával engedje meg a Ház, hogy a javaslatot kifejthesse. Justh kijelentette, hogy ez a házszabályokkal ellenkezik és ő erre nem hajlandó precedenst csinálni.

Közben megérkezik Nagy Emil. Exkuzálja magát Kossuth előtt, hogy megkésett. Justh az elnöki székéből kijelenti, hogy az előadók nem veszik eléggé komolyan föladatukat, mert rövid idő alatt ez már második eset. (Zakariás János, a kérvényi bizottság előadójaival is megessett nemrég, hogy megkésett)

Hát így dolgoznak „komolyan.”

Távirati értesülésünk:

(Napirend előtt.)

Az ülést pontban tíz órakor nyitotta meg Justh Gyula elnök. Bemutatta Kelemen Béla levelét, melyben a tápél kerület mandátumáról lemondott. Az elnök az új választás iránt megteszi az intézkedéseket.

Bizony Ákos, az igazságügyi bizottság előadója bemutatta a Rákóczi-törvény letárgyalására vonatkozó bizottsági jelentést. Ezt kinyomtatják és szétosztják.

Gál András, a közlekedési bizottság előadója a szabad tengeri hajózásról szóló javaslat letárgyalásáról tesz jelentést, amelyet kinyomtatnak és szétosztanak.

Az elnök: Zakariás János, a kérvényi bizottság előadója kíván szólni. (Felkiáltások: Nincs itt!) Ha nincs itt, leveszem a napirendről a jelentését. Kérem felolvasni az interpellációs- és indítványkönyvet.

A jegyző: Az indítványkönyvben nincs bejegyzés. Az interpellációs-könyvbe dr. Lengyel Zoltán a honvédegyenruhák dolgában, Samassa János az oláh cigányok megrendszabályozása

dolgában, Petrovics István egy közigazgatási kérdésben írt be interpellációt.

(Utazás az előadók körül.)

Az elnök: Következik a hazai iparfejlesztésről szóló javaslat tárgyalása. Dr. Nagy Emil előadó: Illetli a szó. (Felkiáltások: Nincs itt! Nagy zaj.)

Az elnök: Már bocsánatot kérek, ez mégis hallatlan dolog. Az előbb az egyik, utóbb a másik előadó, egy fontos törvényjavaslat referense hiányzik. Így kénytelen leszek az ülést felfüggeszteni.

Kossuth Ferenc: Tisztelettel azt indítványozom, hogy Sztérenyi József államtitkár referálja a javaslatot.

Az elnök: Kérem, ez lehetetlen! A miniszter ur nevében beszélhet, de a bizottság nevében nem.

Kálmay József: Azt indítványozom, hogy a javaslat előtt a mentelmi bizottság jelentését tárgyaljuk.

Az elnök: Ez nem lehet. A napirendet tegnap megállapítottuk, kinyomattuk s az előadók urak annyira megbecsülhetnék fontos kötelességüket, hogy idején bejussanak a Házba.

Olay Lajos: Változtassuk meg a sorrendet! (A terembe lép az egyik előadó, Zakariás János. Nagy derűtség. Felkiáltások a baloldalon: Jó reggelt, János!)

Kossuth Ferenc: Talán a bizottság tagjai közül más is lehetne előadó?

Az elnök: Ha megbízást kap a bizottságtól, de beugrania nem lehet.

Kossuth Ferenc: Hiszen itt csak ismertetésről van szó. (Zaj.)

Az elnök: Ezt csak az előadók tehetik meg. Így kénytelen vagyok az ülést... (Ebben a pillanatban kikelt arccal, sápadtan berohan a terembe Nagy Emil. Viharos derűtség és zugolódo zaj fogadja. Egész csomó függetlenségi képviselő rákiált: Szépen blamiroztál minket! Főlsiet az előadói székre.) Ugy látom, itt van az előadó ur. Akkor hát kezdhetjük a javaslat tárgyalását.

(Az iparfejlesztési javaslat.)

Nagy Emil előadó: Bocsánatot kér a Háztól, hogy megkésett, de éppen a javaslat érdekében volt fontos tárgyalása. (Felkiáltások: Megbocsátunk, Emil!) Elmondja, hogy bár agrikultur állam vagyunk, mégis igen fontos dolog, hogy az ipar, kereskedelem a földműveléssel okszerű arányban álljon fenn. Szükséges, hogy az ön-

Csiky, mint aradi diák.

Írta: Dr. Janovics Jenő.

Csiky Gergely tanuló kora a magyar tanítás legszomorubb időszakára, az elnyomatás gyászos idejére esik, a mikor az átkos emlékü Bach uralom tüzzel-vassal, lelket típrő erőszakoskodással hatolt be nemzeti nyelvünk, nemzeti érzésünk és nemzeti szellemünk utolsó végvárába is: a középiskolába.

Az aradi gimnázium derék pap professzornak lángoló hazafiasságán és izzó fajszeretén azonban megtörtött az osztrák kormány germanizáló törekvése. Ezek a tiszteletünkre nagyon érdemes, kuruc érzésű magyar szerzetesek ebben a gyászos időben legfőbb kötelességüknek azt tartották, hogy ébren tartásuk és szítsák a gyermekifjakban a hazafias érzést s bátran szállanak szemben a Hejrtartó Tanácsnak s a német főlgazgatónak lelket bilincselő törekvéseivel. Nem rettek vissza a vassal szigorított sánc börtöntől sem, a hová — pusztán hazafias érzelmeik nyilvánosságra juttatása miatt — a rend háznak hat derék tagját hurcolták. E közül a hat mártyr közül három (Lakatos Ottó, Lelvény Dániel és Csáford Tamás) a Csiky tanárai is voltak.

Ezeknek a derék minoritának a vezetése alá került a kilenc éves Gergely.

Eleven eszű, roppant szorgalmas diák volt Csiky Gergely. Az I. osztály elvégzése után mindenki kitűnőt kapott, írásbeli dolgozatainak

a külső alakja: jó s tiszta. A legjobb tanulója volt az osztálynak 50 növendék között, mint a legelső rovatból kitűnik, (kitűnő, első rendű, 1 ső szám). Szintugy a II. osztályban is, a mikor az észrevételek közt ezt a megjegyzést találjuk: „Oly fogékony az észtehetsége, hogy a Tanár előadásait kész azonnal utánozni.”

Mint IV. osztályu tanuló, ő nyeri el a legjobb versért kitűzött díjat, Arany János költeményeit díszkötésben.

Később érdekes irodalmi vállalkozásba fogott. A 8-ik osztály tanulója ugyanis ez évben egyesületet alakítottak titokban, megválasztották elnöknek Szabados Jánost, s munkálataikat egybegyűjtve, egy „Tanvirány” című írott folyóiratban adták ki. Csiky akkor a VII. osztályba járt, de már ez időben is kifejtett nyelvérzékéről tett tanúságot, a mikor kijelentette, hogy ilyen magyartalan című lapba nem ír; diszidens lett és a saját osztálybeli tanulókból egy másik kört alakított, a melynek ezután ő lett az elnöke és a lelke. E kör, melyet ő tréfálkozva mindég „A mi akadémiánk”-nak nevezett, minden szombat délután tartotta „Irodalmi gyűlése”-t s ezen minden tanuló felolvashatta versét, melyeket azután a kör rendező tagjai megbíráltak, az elfogadott verseket leírták, összegyűjtötték egy kötetbe s ennek „Csengetyű” címet adtak. Mídon azután a következő évben ők léptek a VIII. osztályba, már a nyilvánosság elé is merték vinni verseiket s egyik osztálytársukat, Biró Imrét bízták meg, hogy ezek legjavát válogassa ki s rendezze sajtó alá.

Még ugyanabban az évben meg is jelent a kötet, ilyen címen:

Zsenge mutatványok.

Az aradi nagygyimnázium 8-ik osztályainak közremunkálásával

Szerkeszti

Biró Imre.

Araden, Réthy Lipót nyomdájában, 1869.

A kötet 185 oldalra terjed s összesen 71 verset foglal magában. E 71 költemény közül 11 kétségtelenül a Csiky Gergelyé, egy azonban kétes, a mennyiben a tartalomjegyzékben a Csiky versei közé van ugyan sorolva, azonban a szövegben Biró Imre neve van a vers alá nyomva. Ez a kétes költemény („A balatoni pásztor”) formájának csinijával, verselésének gondosságával, színezésének élelenségével tényleg inkább azt engedli hinnünk, hogy a Csiky munkája, mert Biró Imrénék a kötetben közölt nagyszámu (összesen 20) verse között nem igen találunk külső formára nézve hasonló gonddal megírt verset. Ha pedig egymásután olvassuk el a Csiky 11 verse után ezt a kétes tizenkettediket, akkor úgy találjuk, hogy hargulatra nézve is egészen beleillik a többinek keretébe s így hajlandók vagyunk azt hinni, hogy a „Balatoni pásztor” is a Csiky ifjúkori verse. Különbözik Kara Győző, aradi professzor, a ki egy igen tudatos és az irodalomtörténetre

álló vámterület bekövetkezése esetén legyen erő: iparunk, különben idegen tőke rohanna meg tisztességtelen célzattal országunkat. Víz szállítását vet a multa s ismerteti a javaslat tartalmát s a bizottságok intenciót. Azzal fejezi be beszédjét, hogy a kormány és a társadalom egymás nélkül Magyarországon semmit el nem érhet. A javaslat azt proponálja, hogy a társadalom lelkesezésének objektív bázist adjon. Ajánlja a javaslatot elfogadásra és még egyszer bocsánatot kér az elkésésért. (Helyeslés.)

Kossuth Ferenc: Az előadó szép és terjedelmes beszéde után szinte felesleges az ő felszólalása. Csak néhány megjegyzést tesz. Aki a közgazdasági önállóság akartja, annak akarnia kell az ipar fejlesztését is. Az ellenzéki pártokon a gazdasági önállóságért küzdött, nem változott a miniszteri székben sem. (Eljenzés.) Hiszi, hogy az alkotmányos király beleegyezésével megcsináljuk az önálló vámterületet s Magyarországot és Ausztria közt megszűnnek a sűrűdások is. Belátja, hogy az iparfejlesztésnek az volna a leghelyesebb útja, ha a hazai tőke ösztönölné az ipari vállalkozások terét. Óhajtja, hogy a társadalom magasabb köréi is foglalkozzanak az iparral s megszűnnek az a felfogás, hogy a kereskedelem és ipar nem urí foglalkozás. (Lekes taps.) Az iparfejlesztés útja hosszú, még ha mesterségesen siettetjük is. Angliából, Franciaországból, Németországból kívánjuk idevonzani az idegen tőkét, amely legfőkébb 10 százalékot kereshet, 90 százalék itthon marad nálunk. Természetes, hogy a tőkének előnyöket kell biztosítani. A kormány kénytelen volt, ha nem szívesen tette is, díszkredenciális jogokat kérni. Alkotmányos miniszter a felelősséget soha nem keresi. De az iparfejlesztést kereskedelmi szellemmel kell eszközölni s ha mi a nyilvánosság előtt tárgyalunk a segélyezések ügyét, komoly elem Magyarországon vállalkozásba nem fogva. Ne fessük tehát rémképeket megunk elé; megtörténhetik ugyan, hogy jön olyan kormány, mint amilyen az utolsó volt, bár mindent megteszünk, hogy ezt a veszedelmet elhárítsák, de ennek a kormánynak a budget 1200 milliója rendelkezésre áll s nem szorul az iparfejlesztés szerény harmadfél millió koronájára. (Helyeslés.) A törvényjavaslatot a legüztöbb és legönzettebb hazaszeretettel batja át s kéri annak elfogadását. (Taps a baloldalon.)

(Aki visszaélésektől fél.)

Maniu Gyula: Az iparfejlesztési akciót elvben üdvözlölni kell, ezt a javaslatot azonban mégsem fogadhatja el. A kisipar fejlesztéséről is gondoskodni kell. Kifogásolja, hogy az új törvény diskrecionális jogokat biztosít a miniszternek. Attól tart, hogy itt nagy visszaélések lesznek. A javaslatot nem szavazza meg.

Szentiványi Árpád: A függetlenségi párt

névében kijelenti, hogy a javaslatot elfogadja. Ez nagyszabású munka és kicsinyesség belekapaszkodni a diskrecionális jog kérdésébe. Melleg ajánlja a javaslatot elfogadásra.

Kossuth Ferenc: Minthogy a javaslatban szó van az ipartanácsról, jelenti, hogy erről legközelebb törvényjavaslatot fog benyújtani. (Eljenzés.)

(Horvát hangok.)

Bauer Antal horvátul beszél. Kéri, hogy a javaslat tárgyalását későbbre halasszák, hogy legyen idő tanulmányozni a javaslatot.

Kossuth Ferenc: Nem járul hozzá ehhez, mert a javaslatot már nagyon régen megküldötték a horvát kormánynak. A minisztertanácsban a horvát miniszterrel is tárgyalt ebben a kérdésben. Általában kéri a horvát képviselőket, hogy kívánságaikkal ne menjenek túl azon a határon, ameddig a magyar képviselőház elmehet. (Eljenzés.)

Jegyző: Felolvassa Bauer határozati javaslatát, melyben kéri, hogy halasszák el a javaslat tárgyalását, míg a horvát országos kormány foglalkozik vele.

(Holló ujdonsága.)

Holló Lajos: A törvényjavaslatot elfogadja őszintén örül azon, hogy a nemzeti kormány az iparfejlesztésre súlyt helyez, hiszen erre nemcsak most van szükségünk, hanem még akkor is, a mikor majd az önálló vámterület törvénybe lesz iktatva. Az idegen tőke beözönlése nagyot fog lendíteni az iparfejlesztésen. A nagy magyar iparnak azonban egyik legnagyobb szükséglete, hogy világkereskedelmünk legyen és ne legyünk Ausztria gyarmata. Borzasztó a magyar ember indolenciája. Olyan cikkekből is, amelyek nálunk megvannak, nagy a behozatal. Szó osztrák ásványvizet hoznak be, pedig mely országnak van annyi jó ásványvíze mint Magyarországnak. Nagy baj, hogy az iskolákban nem adnak kereskedelmi képzettséget, az életben nincs praktikus érzékünk. Minden társadalmi erő siessen az ország támogatására. (Eljenzés.) Elfogadja a törvényjavaslatot.

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után:

Vinkovic Bodo horvátul beszél. (Zaj.) Beszéljen magyarul!

Az elnök: Csodálkozom, hogy a képviselő urak nem ismerik a törvényt.

Vinkovic Bodo horvát nyelven beszél tovább, felsorolva a törvény ama szakaszait, amelyek Horvátország belügyi autonómiáját érintik.

Ugron Gábor kifogásolja, hogy nincs horvát gyorsíró, aki a horvátul elhangzott beszédeket gyorsírná és horvát fordító, aki a beszédeket magyarra fordítaná, hogy hiteles szövegben a Ház naplójában közölhetők legyenek.

Nagy Ferenc kifogásolja, hogy a horvát képviselő, horvát delegátusnak nevezte magát. Polónyi Giza igazságügyminiszter a törvényből kimutatja, hogy a horvát képviselők itt nem mint delegátusok szerepelnek, hanem csak olyan egyéni jogokat gyakorolhatnak, mint a magyar képviselők.

Elnök gondoskodni fog horvát gyorsíróról és fordítóról és konstataálja, hogy a horvát képviselő közjogellenes kifejezést használt, amikor delegátusnak mondta magát.

Lányi Mór szerint a tisztán magyar tőkével dolgozó vállalatokat föltétlenül előnyben kellene részesíteni a külföldi vállalkozókkal szemben. Subvenció helyett célszerűbbnek tartaná az állami garancia különböző módjait.

Vinkovic Bodo szavainak értelmét igazítja helyre. O a horvát delegátus kifejezést csak uzusból használta, de nem közjogellenes tendenciával.

Ernst Sándor nem helyesli a nagy sietséget, amellyel ezt a törvényjavaslatot tárgyalják, mert itt több mint kétszáz millióról van szó. A törvényjavaslatban gondoskodni kellene, hogy a subvencionált vállalatok ne vonják ki magukat a közhasznú szolgáltatások alól. Kéri a minisztert, hogy az ipartörvény revíziójáról mikor fog törvényjavaslatot beértesíteni.

Elnök indítványára hétfőre halasztják a vita folytatását, ugyancsak hétfőre tűzték ki a Rákóczi-törvényjavaslat tárgyalását.

Adatok a motoros-üzemről.

Irta: Sármezey Endre.

Arad, október 20.

Szükségét érzem annak, hogy a hírlapilag több ízben tárgyalt motorüzemről teljes objektivitással tájékozzam úgy a nagyközönséget, valamint a lapokat is.

Nem polemikát kívánok folytatni, sem az aradi és csanádi egyesült vasutak ügyeit tárgyalni és legkevésbé egyes személyek tevékenységét, vagy működését szóvá tenni. Tisztán és kizárólag magával a motor-forgalom kérdésével kívánok röviden foglalkozni, oly célzattal, hogy adataim alapján mindenkinek módjában legyen tiszta képet alkotni magának erről az igen fontos kérdésről.

Mindenekelőtt jelzem az indokokat, melyek a vasut vezetőségét arra indították, hogy ezt a nagy és merész reformot életbe léptesse: tisztán szociális és közforgalmi szempontok voltak mérvadók, amikor fel lett az elv állítva, hogy a mi

nézve mindenesetre becses füzetben kiadta mindazon fennmaradt adatot, a mi Csiky Gergely gimnazista korára vonatkozik, nem is akad felelő a tartalomjegyzék s szöveg ezen elmentmondásán és a kérdéses verset ő is a Csikyéi közé sorolja.

Szerelmes versei szörnyen laposak, minden igaz érzés nélkül valók. Szenvelgések, de nem átértézt szenvedély tolmácsai. Öcsöce, Csiky Károly ugyan beszél, hogy Gergely több leányba volt szerelmes Aradon, természetesen mindig ábrándos, plátói szerelmet érezve, de úgy látszik, hogy ezek a szerelmi érzések sohasem uralkodtak annyira a lelkén, hogy őszintén, közvetlen hangokban tudjon nekik kifejezést adni.

A vallásos verseiben ellenben emelkedettség és őszinte meggyőződés egyaránt mély érzélemmel s megragadó áhitattal.

A memoriája s a gyors felfogása már ebben a korban is valósággal példászerű volt. Az ötvenes évek elején Aradon, Lukács Jánoséknál három diák volt kosztos és lakáson. Névszerint Ternajgo Caesar, Török József és Grafner Ágoston. Ugyanabban a házban (a hol ma a Kossuth-kávéház van) Antalffyknál Csiky Gergely volt lakáson és kosztos s Gamberzky kádármeztárnál Füzeses József. Egy délután a diákok az iskolából már hazaérkezve, az uzsonna után a tanuláshoz láttak. A kis Gergely is ott sétált az udvaron, a hol a nála jóval idősebb Füzeses József föl s alá járkálva, valamelyik klasszikusból tanult egy részt. Egyre fenn-

hangon recitálta a leckét, de sehogysem tudta azt bemagolni.

„Hát még sem tudod?” — kérdé tőle Csiky, a ki néhány osztályiylal alantabb járt Füzeses Józsefnél.

— Hallgass, mit értesz te ahhoz!

— Mert én már tudom a leckédet!

— Szeretném hallani.

Es Csiky elmondotta szóról szóra azt a leckét, melyet Füzeses egyre fenezővel olvasott s nem birt megtanulni.

Diákoskodásuk épen ebben az esztendőben lettek az aradi főgymnáziumban a viszonyok szinte tűrhetetlenek az által, hogy az eddigi derék és hazafiss Schmidt Szörény bencét, tankerületi főigazgatót, Kassára helyezték át és helyébe a pánszláv érzésű, rideg lelkű, hazafiatlan Gottschár János piaristát nevezték ki, a ki a német tanulmányi rendszert kérielhetetlen s igorussággal kezdte alkalmazni.

A szigorú főigazgató augusztus hónapra tűzte ki az érettségi vizsgálatok határidejét. A napot sem a tanárok, sem a diákok nem tudták. Már augusztus 10-ike is elmúlt és senki sem tudott semmit a terminusról. Augusztus 12-én, este hét órakor egy civilbe öltözött magas alak megy be a gymnáziumi pedellushoz, annak megmondja, hogy ő a főigazgató és megparancsolja neki, hogy az este és az éjszaka folyamán úgy a tanároknak, mint a diákoknak adja tudtára, hogy másnap, augusztus 13-án lesznek az érettségi vizsgálatok. A meglepetésnél csak a felelem volt nagyobb.

Régeli 7 órakor ott voltak tanárok is, diákok is, várták szorongva a főigazgatót. Egyszerre belép Gottschár, minden üdvözlés nélkül kérdi:

— Wo ist hier die achte Klasse?

Ekkor előállnak a németül tudó professzorok és bevezetik a főigazgatót. Az nem tart sem konferenciát, sem nem ad időt az ifjúságnak a föllelékezésre, rögtön a kérdéshez fog. A hittan után jött a magyar, majd a történelem. Gottschár uram ugyancsak kimutatta az ifjúság iránt való rokonérzést. Németül kellett mindenkinek felelni, a mi nagyon természetesen sehogysem ment, mert hát egy minorita beszél ugyan a szószéken németül, na kell, de magyar iskolának a katedráját meg nem gyalázza vele. Meg is bukott a 14 közül hat ifju. Csikyt segítette a kiváló nyelvérzése, ő kitűnően bírta a német nyelvet. Minden tantárgyból kitűnően felelt, csak a történelem professzorával gyűlt meg egy küssé a baja.

Az érettségi bizonyítvánnyal a kezében, az igazán érett eszű, komoly gondolkodású és kifejlődött ifju nem sokáig töprenkedett a pályaválasztás kérdése fölött. Hű maradt ahhoz az első elhatározásához, mely atyja halála után fogamzott meg lelkében: pap akart lenni. A benső vonzalma is odavezette őt a szeminarium komor, boltíves falai közé, de különösen ez a pálya volt az, mely legbiztosabban kecsegtette őt: azzal, hogy mielőbb gyámolója, segítője és támassza lehet édes anyjának és árva testvéreinek.

alföldi szegény népünknek lehetőség nyújtassék az utazásra és ezzel boldogulásának előmozdítására.

Keresni kellett módot és eszközt arra, hogy anyagi áldozatok nélkül több vonat közlekedhessen. Olyan forgalmi eszközt kellett meghonosítani, amelynek üzemeltetése olcsó és amely lehetővé teszi az olcsó menetdíjak alkalmazását.

Ez volt a program.

Lássuk már most, mennyire felelt meg a motorok annak, mit nyert, vagy mit veszített az utazó közönség a motorüzem bevezetésével.

Csupán a fővonalakat fogom egyszerűség szempontjából tárgyalni.

A motoros üzem bevezetése előtt volt Aradtól—Szegedig két személyszállító vonat és volt Mezöhegyestől—Szegedig még egy helyi vonat, tehát összesen naponta 2 és $\frac{1}{2}$ vonat oda és ugyanannyi vissza.

Ma Aradtól—Szegedig van: mozdonyral vontatott két vegyesvonat és az elmaradt fél vonat helyett:

2 gyorsmotor-vonat,

3 motorvonat, mely Aradtól—Szegedig jár és 3 helyi motorvonat.

A napi 2 és $\frac{1}{2}$ vonat helyett tehát van ma 7 átmenő és 3 helyi, vagyis tíz vonatunk oda és vissza.

Az arad—brádi vonalon volt azelőtt 2 és $\frac{1}{2}$ vonatpár, ma pedig:

2 mozdonyvonat,

1 gyors motorvonat,

1 átmenő motorvonat,

9 helyi motorvonat.

Az utazóközönségnek rendelkezésére áll tehát a két régi mozdonyvonat és az elmaradt fél vonat helyett a szegedi vonalon 8, a brádi vonalon 11 motorvonat.

Azelőtt volt az aradi és csanádi egyesült vasutak összes vonalain naponta 18 személyszállító vonat, ma van 74 személyszállító vonat.

Lássuk most már a menetdíjakat.

Arad—Szeged közt a menetdíj volt a III. kocsiosztályban 3 kor. 60 fillér, most 1 kor. 40 fillér.

Arad—Borosjenő közt volt 2 kor., most 80 fillér.

Arad—Brád között volt 4 kor. 80 fillér, most 1 kor. 80 fillér.

A motorok beszerzése és az evvel járó különféle berendezések jól jövedelmező 2 millió korona befektetést igényeltek.

A motoros üzem bevezetése előtt volt az aradi és csanádi egyesült vasutakon pl. 1902. év szeptember havában 88.000 utas, ezzel szemben 1906. év szeptember havában 208.000 utas.

1903. évben az aradi és csanádi egyesült vasutak vonatain szállított Aradra és Aradról összesen: 388.000 utas.

Míg a mostani motoros-forgalom adatai szerint Aradon egy év alatt 948.000 utas száll fel és le, a motoros üzem bevezetése által circa 200 család kapott a vasutnál alkalmazást és circa 100 ember állandó munkát.

Hogy ilyen óriási átalakulás micsoda nehézségeket okoz annak a lelkes csapatnak, amely hivatva van a forgalmat lebonyolítani, azt képzelje el mindenki magának, én csupán azt jegyzem meg, hogy büszkén vallom magamat e csapat egyik szerény katonájának és biztos vagyok abban, hogy a régi — motor előtti állapotok visszaállítása óriási felháborodást és kárt okozna éppen úgy Arad városának, vala-

mint az egész vidéknek, de főképen annak a társadalmi rétegnek, amelynek érdekében ez a nagy reform életbe lett léptetve.

Igaz ugyan, hogy a kezdet nehézségeivel küzdve, a motor-forgalommal szám-bavehető kellemetlenségek fordultak elő, — ami nagyrészen gyakorlott személyzet elégtelen voltának tulajdonítandó, de már közel vagyunk ahhoz, hogy ez a közlekedési eszköz, — mely gyermeki betegségekben most esik túl — kifogástalanul megfeleljen rendeltetésének.

Vasuti értekezlet Aradon.

A Máv. — Ausztriáért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 20.

A magyar vasutak kölcsönös kárbiztosító szövetekezése a m. kir. államvasutak kilépése folytán folyó év végével feloszlik. Az államvasutak a kilépésüket azzal indokolják, hogy legnagyobb hálózattal és legnagyobb forgalommal lévén képviselve a szövetségben, a vasuti üzem körül keletkező károk legnagyobb részét viselni kénytelenek és ez most már elviselhetetlen terhet ró rájuk.

A m. kir. államvasutak kilépése folytán a déli vaspálya és a kassa-oderbergi vasut, mint közös vasutak, az osztrák szövetségbe lépnek át, míg a többi önálló igazgatásban álló vasut egy új szövetekezeti létesítésen fáradozik, hogy ezt a speciálisan és eredetileg magyar intézményt megmentsse és mert a kárbiztosítás így megoldása a vasutakra nézve legcélszerűbb és legolcsóbb.

Ennek az ügynek tanulmányozására a magyar vasutak egy szűkebbkörű bizottságot küldtek ki.

E bizottság az aradi és csanádi egyesült vasutak elnökei alatt ma Aradon ülést tartott.

Az ülésen Hegedűs László igazgató elnöke alatt jelen voltak:

A Mohács—pécsi vasut képviselőiben: Deutsch A. igazgató, a Brassó—Háromszéki h. é. vasut képviselőiben: Halch Károly felügyelő, a Győr—Sopron—Ebenfurti vasut képviselőiben: Licskovich Antal felügyelő, az Aradi és csanádi egyesült vasutak képviselőiben: Révész Adolf, Vas Gusztáv, Szathmáry János főfelügyelők, Gellényi Ernő és Zinner Béla felügyelők és Elemér Gyula ellenőr.

Az értekezleten az előző Gellényi Ernő felügyelő volt, aki ismertetette azt a tanulmányt, melyet egy új szövetekezeti létesítése ügyében tett. A bizottság beható vita után, a rendelkezésre állott tényleges adatok alapján számszerűleg konstatació, hogy a m. kir. államvasutak kilépése nem volt indokolt, mert a szövetekeztől reá nemcsak kár nem háramlott, hanem ellenkezőleg haszon származott. Konstatació a bizottság, hogy egy új magyar szövetekezeti létesítése a m. kir. államvasutak nélkül is lehetséges, sőt hogy ez az új szövetekezés a vasutakra kevesebb megterheléssel fog járni, mint a régi; minek folytán a magyar magánvasutak igazgatóságának az új szövetekezeti létesítését javaslatba fogja hozni.

Az új magyar vasuti szövetekezethez tagjai lesznek az okkupált tartományok vasutai is.

Nagyon csodálkozunk azon, hogy a nemzeti kormány megengedi és tűri, hogy a most még fennálló minden tekintetben életképes szövetekezeti a m. kir. államvasutak kilépése által szétrobbantassék és a közös vasutak az osztrák szövetekeztbe való belépésre kényszeríttessenek.

A közös vasutak magyar hálózataival nem lenne szabad osztrák intézményt istápolni. Ez ellenkezik a mostani kormány minden programjával.

Leszállítják a pótdadót

72-ről — 68-ra.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 20.

Hatvannyolc százalékos pótdadó. Ezt a határozatot hozta Aradváros tanácsa mai ülésén, amelyen előkészítette a közgyűlés elé kerülő tárgyakat. Ezeknek legfontosabbika természetesen a jövő évi költségvetés volt. A hármass bizottság tudvalevőleg több nagyobb összegű tételt állított be a költségvetésbe és ígyképpen a számvevőség által kontemplált 65 százalékos pótdadó 72 százalékra szökkent fel. Olyan súlyos teher volna ez, amelyet csak nagy áldozatok árán tudna a város polgársága elviselni. A tanács ezért elhatározta, hogy csupán a legszükségesebb kiadások megszavazását hozza javaslatba a törvényhatóságnak. A mai ülésen a tanács a közgyűlésre kerülő tárgyaknak csak egy részét intézte el és a még hátralévő ügyekkel hétfőn fog foglalkozni.

A Károlyi Gyula gróf főispán elnökelete alatt tartott tanácsülés érdekes tárgyait az alábbiakban számolunk be:

(A költségvetés.)

A tanácsülés legfontosabb tárgya a költségvetési javaslat volt. Tekintettel arra, hogy az adófizető polgárság amugy is súlyos terheket visel, a tanács elhatározta, hogy csupán az elemi iskolai tanítók fizetésének felemlését és a díjnokok drágasági pótlékának megadását hozza javaslatba a közgyűlésnek. Ellenben nem javasolja a tanács a 2000 koronán aluli fizetésű tisztviselők lakbérének felemlését, ami 3160 koronát tenne ki, a tisztviselők drágasági pótlék iránti kérelmének teljesítését, ami 10.889 koronával emelné a költségvetést, a rendőrség drágasági pótlékának kiutalását, minthogy az 12000 koronával szaporítaná a terheket, nem javasolja a tanács a városi alkalmazottak (detektívek, rendőrségi rendszerek, szolgák) lakbérkiutalása iránti kérelmének teljesítését sem, mert ez újabb 23938 koronát jelentene a költségvetésben. Ugyazintén kikapcsolandónak véli a tanács a jövő évi költségvetésből a hármass bizottság által a polgári iskolai tanítók fizetés-emelésére felvett összeget is.

Az elemi iskolai tanítók fizetés-rendezésére felvett és a díjnokok drágasági pótlékára fordítandó 3423 koronával, a jövő évi költségvetésben 35785 korona lesz a deficit. Ez az összeg 68 százalékos pótdadónak felel meg, vagyis négy százalékkal kevesebbnek, mint amennyi a hármass bizottság által összeállított költségvetés folytán az adózó polgárokra hárulna.

A tanács még így sem tartja rózsásnak a helyzetet, mert az idei esztendőben csak 66 százalékos volt a pótdadó.

(Egyéb ügyek.)

A költségvetés letárgyalása után a tanács a fahidak ügyével foglalkozott és elhatározta, hogy a kiküldött szakértőbizottság javaslatát pártolól fogja a közgyűlés elé terjeszteni.

A művészeti ösztöndíjak ügyében kiküldött bizottság véleményét, illetve javaslatát szintén magáévá tette a tanács és Sztójka Annuskának, továbbá Illenc Lipót, Bodzasi István és Balla Béla festőnövendékeknek ösztöndíjban való részesítését fogja javasolni a közgyűlésnek.

Ugyazintén jelentést fog tenni a tanács a közgyűlésnek, a törvényhatóságnak a Rákóczi-ünnepélyen való részvételéről, amelynek részleteit már ismertettük.

Sarolta színigazgató lesz.

Sarolta nem lesz színigazgató.

Reklám, vagy szerződésszegés?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 20

Nincs olyan kecses táncosnő, mint a Fedák. Nincs olyan elbűvölő énekesnő, mint a Fedák. Nincs olyan megrázó tragika, mint a Fedák. Ha valamelyik színház ingadozni kezd, a Fedák csak rálép a küszöbre és újból szilárdan áll a színház.

Mi a szerződés? Írásos megállapodás két egyén között. Mi a szerződő Fedák? Istennő. És mi a szerződő színigazgató? Számár. Mert szerződést köt az Istennővel. Mintha a kisgazda szerződést kötne a Nappal, hogy föllépjen a nyári időny alatt. Ha süt a nap, örülhet a gazda, ha nem süt, akkor mehet pörölni a főhivatalba.

Oh, az az aranya, szőke fejecske tele van bohókás ötlettel. Anyagi bajokkal veszködő, végső kétségbeesésben evickéző direktor elé csillagó hullámon odatáncol és följámborít utolsó szalmaszálnak. Az aranyos szőke utolsó szalmaszála úgy alkudozik, mint a lócsiszár és a színigazgató megad mindent. Hisz a fuldokló színigazgatók oly nagylelkűek! Aztán mikor a boldog színigazgató utána kap, az utolsó szalmaszál kecsesen félrelebben.

Tetszik már érteni a szőke fejecske pajkos ötletét? A színigazgató belefulladt a vízbe és a szőke fejecske lesz az egyetlen ur a vizek fölött. Kibérli a színházat és lesz belőle: direktor Fedák. Ha más teszi ezt: csunya üzleti csíny, inkollégiális orvtámadás, lelklismeretlenség, szerződésszegés. Ha a Fedák teszi: Istennőnek bohó szeszélye.

Egy szemfüles fővárosi riporter ma reggelre kisütötte, hogy Fedák Sári egyoldalulag megszegte a Népszínházzal kötött szerződését; a kitűzött próbára egyszerűen nem ment el, hanem levelet írt az igazgatónak, hogy ő nem akar a színházzal együtt húzni. Utóbb pedig elment a polgármesterhez és ajánlatot tett neki, hogy vegyék el Vidortól a Népszínházat s adják neki és Bárd Ferenc és Testvére cégnek bérbe. Művezetőül Verő Györgyöt nevezte meg. A polgármester az ajánlatot állítólag elfogadta és ma délutánra össze is hívta a népszínházi bizottságot.

Ennek a hírnek félig meddig igaza is volt. Saroltát, az isteni nőt, ugyanis súlyosan érintette a *Hosztalek* esze. Noha a Rab Mátyás 200 előadására aláírta a szerződést, barátai tanácsára mégis elhatározta, hogy szerződést szeg és nem lép fel. Ezzel együtt azt is elhatározta, hogy Vidor helyett ő ül az igazgatói székbe, strohmanul felhasználván Verő Györgyöt, a jönevű operettíró.

Fedák terve megvalósítása ügyében tegnap délelőtt járt Bárczy István polgármesternél, mint a népszínházi bizottság elnökénél. Fedák Sári mindenképp tudomására hozta a polgármesternak, hogy a Népszínházzal kötött szerződését megszegi, mert nem hajlandó a „Rab Mátyás”-ban Vidor Pál igazgatása alatt fellépni. Azután indokolván előterjesztett valóját, azt az ajánlatot tette a polgármesternak, hogy bontsa fel a Vidor Pál bérleti szerződését — a rögtön felbontásra száz és egy oka és jogcím megvan a népszínházi bizottságnak — és adja bérbe a Népszínházat Verő Györgynek, aki hajlandó azt átvenni, s akinek e célra pénze is van.

A polgármester erre magához hívatta Vidort s megkérdezte tőle, vajjon képes-e a szín-

házat tovább is vezetni, ha a Fedák fellépésével várt siker elmarad? Vidor nemmel felelt s kijelentette, hogy hajlandó a színházat átadni. Ennek folytán a polgármester ma délutánra összehívta a népszínházi bizottságot, hogy határozzon az ügyben. Mielőtt azonban tanácskozássra került, hírnök jött és pihegve szólt, hogy Vidor nem hajlandó a színházat átadni. Az ülés tehát elmaradt.

Sarolta tehát mégsem lesz direktor. Vidor különben Raina Ferenc után alkudozik az istennővel, hogy hátha mégis kegyeskednék fellépni. A legújabb reklámfogás folytatása már a napokban várható.

Érdekes kérdések.

A szerelem kora.

A férfiak voltaképpen teljesen tájékozatlanok abban a kérdésben, hogy mikor kezdődik és mikor végződik az az idő, amiben lejártszák szerepüket az asszonyokkal szemben.

A diák már donzsuanodik s igen igen öreg urak nem tudnak még mindig lemondani a szerelem gyönyörűségeiről. Hogy némileg tisztába jöjjön a kérdés, egy angol folyóirat megkérdezte olvasónait, hogy milyen koru férfiak tetszenek a nőknek legjobban? Azt hitte volna az ember, hogy Albion prüd leányai bajosan fognak erre a kényes kérdésre válaszolni, de számtalan felelet az ellenkezőjét bizonyítja.

Miss Liddle azt írja, hogy ha egy férfi tetszeri akar, legalább harminc esztendősen legyen és negyvenöt évesnél fiatalabb. Előbb nem tudja az asszonyt megbecsülni, aztán pedig legfőbb egy asszonynak tetszhetik, vagy pedig fáradtan, blazírtan és csúszva visszavonul.

Hasonlóképpen ír egy másik fiatal nő.

A jellemzilaradság és az akaraterő oly férfias tulajdonságok, amelyek az asszonyt ellenállhatatlannul vonzzák, de ezek gyermekemberekénél még alig vannak kifejlődve.

Miss Corinda azt állítja, hogy egy harminc esztendősen nő bele szerethet ugyan egy husz éves legénybe és épp oly kísérőt talál benne, mint egy szép, nagy erős kutyában. De többnyire elsőbbséget ad egy derék negyvenes férfinak, mert ez kortársa s ezzel egyforma szemüvegen keresztül nézi a világot.

A férfiszépségre és a korrall járó változásra alig hederitenek az angol hölgyek. Egyedül a szépséggel, írja az egyik asszony, nem sokra mennek a férfiak. Ha az ész és a jellem gyöngye, a kellemes külső is elveszti érdekességét.

Egy másik dáma éppenséggel azt állítja, hogy a férfias szépségnek csak az aggkorban van igazi varázssereje. Annak, aki a nők kegye után vágyik, nem szabad nagy, erős szakát viselnie.

A kezdő Don Juannak az egészségére sem szabad túlságosan ügyelnie. Aki fél a fagyaltól, mert hát meghűtheti gyomrát, aki nem mer fűbe ülni, vagy nevelés fűben járni: az a nők szemében már öreg ember, ha még oly fiatal is.

A szellem frissességét még nehezebb megőrizni, mert miss Noe szerint az már vén ember, aki folyton, folyvást a régi jó időről beszél, hanem aki csak a régi visszaemlékezésekről mesélget, az már öreg ur.

A férfi aktor vén, ha irigy is, sőt gyakran gyűlöli az ifúságot. Nem az évek száma, hanem a szellemi főfogás, a megváltozott érzelmek itélik az embert gyűlöltettségbe.

Szellemi tekintetben nagy követelésekkel lépnek föl az angol folyóirat olvasói. Sok nem állhatja, ha férfi politizál, azaz velük politikáról társalog, mások az egyeseknél zenéről és drámákról való társalgást kárkoztatják.

A férfi ne legyen nagyon elmes, mert a nők szeretik, ha komolyan veszik őket. Sokan ellenkezők

a nőkkel, ha megakarja magát kedveltetni, hát csak mindig ő róluk beszéljen.

Az említett lap szerkesztősége úgy véli, hogy jobbára harminc esztendősenél idősebb nők nyilatkoztak, azért oly kedvezőtlenül a fiatal emberekre. Másrészt azt hiszi, hogy politikából nyilatkoztak oly kedvesen az öreg urakról. Ez persze csak egy náció aszonymal közül néhánynak az ítélete, azért azok, akiket lesújt, ne vegyék túlságosan lelkükre a dolgot.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: A nap hőse, bohózat. Este: Vig özvegy, operett. (Bérlet C.)
Hétfő: Vig özvegy, operett. (Bérlet B.)
Kedd: Vig özvegy, operett. (Bérlet C.)
Szerda: Mary Ann, szimfónia. (Bérlet A.)
Csütörtök: Troubadour, opera. (Bérlet B.)
Péntek: Rákóczi fia, szimfónia. (Bérlet C.)
Szombat: Rákóczi fia, szimfónia. (Bérlet A.)

A vig özvegy.

(Operette 3 felvonásban. Írták: Leon Viktor és Stein Leó. Zenéjét szerző: Lehár Ferenc. Bemutató előadás.)

Állandó volt a panasz, hogy Strauszsal meghalt az utolsó operettkomponista. A sopánkodásnak az utolsó pár évben véget vetett a magyar származású Lehár Ferenc, aki operettjeivel mind nagyobb és nagyobb sikert arat.

A ma bemutatásra került *A vig özvegy* Lehár legsikerültebb alkotása. Telve melódiával, minden zeneszám egy egy bájos dallam, mely első hallás után ott zsong fülünkben. Konvenciózus, üde muzsika, mesteri hangszerezés és mindehhez ritka jó librettó. Operettinél ritkán találunk együtt ennyi dícsérni valót. A darab m-séjét pár szóban elmondhatjuk.

Glavári Hanna a vig özvegy. Husz milliója van, amit elhelt, agg urától örökölt. Leány korában szegényes életet élt és akkor Danilovics Daniló gróf családja nem engedte meg, hogy a fiatal követség titkár oltár elé vezesse a viruló szépségű leányt. A millióknak azonban kiengetelő hatása van. Most már a család sem ellenézne a házasságot, de Daniló büszke és nem akar olyan látszatot adni a dolognak, mintha a millióért venné el az özvegyet, aki szép is, gazdag is és vig is.

Hanna kezét állami érdekből, hogy a mésség vagyon idegen országba ne jusson, megkéri Zsá Mirkó báró, aki rajt, hogy a felesége megcájlja Camille de Rosillonnal és válni akar. A vig özvegy azonban kijelenti, hogy nem mehet férjhez, mert ha még egyszer férjhez megy, akkor a mésség vagyonát elveszíti. E kijelentésre Daniló megkéri Hanna kezét. A vig özvegy készséggel adja kezét a szívével együtt és közli a végrendelet záradékát, hogy a husz milliót mégsem veszti el, mert a rendelkezés szerint a nagy vagyon a férjé lesz.

Persze vig lagzi a vége a vig özvegy történetének.

A gyönyörű operettet mely Bécsben páratlan sikert aratott és most kezdte meg magyarországi diadalmas körutját, Szendrey igazgató nagy gondnal állította ki. A díszletek meglepően szépek és különösen a harmadik felvonás rendezése egymagában sikert biztosítania a darabnak.

Az előadás egészében jónak mondható. Kissé vontatottan ment a bemutatkozó előadás, de az a hiányosság a következő bizonyára számos megismétlésnél hihetőleg elesik.

A főszereplők közül első sorban Kopossy Józsaft kell említenünk. Művészi énekével Lehár melódiáinak minden szépségét érvényre juttatta.

A másik vezető szerep Nyáray Antal kezében volt. A házassági szerepet (Daniló gróf)

Nyáray nem tudta kiaknázni. Késztelenül voltak s'került jelenetei, de alapjában véve tulzatosan színezett s ezáltal alakítása vesztett természetességéből. Azonkívül ki is esett szerepéből. A szláv akcentust több ízben elvettette és folyékony magyarsággal beszélt. Éneke dícsőretet érdemel, táncát többször megismételték.

Kiváló kabinetalakítást mutatott be Várnay, (Nyegus) aki minden alkalommal megmutatja, hogy nagy tehetségű művész. Hálás kis szerepekhez jutottak Fenyvessy (Valencianna), Szatkáry (Zita) és Faludy (Rosillon), akik mindannyian hozzájárultak a sikerhez.

A színház az utolsó helyig megtelt előkelő közönséggel, amely elismerésével itt is diadalra segítette Lehar gyönyörű operáját. H. G.

* Godowszky Aradon. Még élénk emlékezetben van Godowszky Lipótnak a világhírű zongora művésznének tavaly Aradon tartott hangversenye. A kitűnő művész tökéletes zongorajátékával meghódította a publikumot. Mint értesülünk, Godowszky november hónapban ismét ellátogat hozzánk s akkor újból lesz alkalma kiváló művészetben gyönyörködni.

A honvédtüzérség ügye.

Az elcsufított honvédség.

(Lengyel Zoltán interpellációja)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 20.

Tissa István grófnak a képviselőház 1904. november 8-iki ülésén elhangzott beszéde óta a parlamentben nem került szóba a magyar honvédtüzérség ügye, a melyről nemrégiben is nem a magyar kormány tagja, hanem Schönaich osztrák Landwehr-miniszter tett nagy feltűnést keltő nyilatkozatot.

Ma végre a magyar honvédelmi miniszternek is alkalma volt illetékes forum, a képviselőház előtt nyilatkozni a honvédtüzérség felállításáról. Lengyel Zoltán interpellációjára kijelentette a miniszter, hogy a honvédtüzérség ügye még nem jutott oly stádiumba, hogy a kormány ily irányban előterjesztéseket tehetne. A honvédgyalogság kifogásolt új egyenruházata pedig azt mondta, hogy a ruházat magyar jellegének megfosztása már hivatalba lépése előtt befejezett dolog volt, a melyen ő már nem változtathatott.

Az interpellációról és a miniszter válaszáról az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A képviselőház mai ülésén Lengyel Zoltán a honvédelmi miniszterhez interpellációt intézett, amelyben szövegezte az osztrák Landwehr-miniszternek a magyar honvédtüzérség ügyében tett beszédét. A közvélemény tájékoztatására felvilágosítást kér a minisztertől. Mindenekelőtt kijelenti, hogy a függetlenségi párt ragaszkodik az önálló magyar hadsereg eszméjéhez. Ez a legutolsó delegáció alkalmával nem domborodott ki.

— Ez nem áll, szól közbe Bakonyi Samu, delegációbeli volt előadó.

Lengyel újra hangoztatja, hogy a függetlenségi párt az önálló magyar hadsereget követeli.

Áttérve a tárgyra, ismerteti a tüzérség-szaporítási terveket és azoknak költségeit, amelyeket az osztrák miniszter ismertetett. Az interpellációnak másik része az új honvédegyenruhára vonatkozott. Elveszik a magyar szabásu egyenruhát.

— Osztrák mundért kapunk, szól közbe egy hang.

Lengyel Zoltán ebben tendenciát lát. A 84. közös gyalogezred egyenruháját adják a honvédeknek és ez az ezred, s a honvédek ép úgy cserélhetik egyenruhájukat, mint a köpenicki százados. (Darútság.) Ha nálunk történnék egy köpenicki eset, huszonnyolc honvédezred tisztjei kerülőnek gyanúba. Kérdi, mi lesz háboruban a honvédség és a közös gyalogság egyenlő ruhájában.

A honvédelmi miniszter a fejére mutat, mire Lengyel azt feleli, hogy a szám, vagy a fejrőzsa nem elég.

Azt akarják, folytatja Lengyel Zoltán, az egyenruhával, hogy a honvédbaka a közös bakával egynek érezze magát, hogy lássa azt, hogy egy istenük, egy császáruk van. Ez teljesen ellenkezik a nemzeti állásponttal. A német uniformis is egyik jelensége a beolvasztási kísérletnek. Miért kellett ezt a rendeletet a kormánynak kiadni? Harminc esztendőig volt meg ugyanaz a honvédegyenruha, miért változtatják meg épen ez alatt a kormány alatt? Ha a multban ilyen dolgokat elnéztünk, most ilyen elnézéseknek nem szabad megtörténnie. Lengyel végül sürgős intézkedést kér, hogy maradjon meg a honvédség régi egyenruhája.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter azonnal válaszolt az interpellációra. Elmondta, hogy a honvédtüzérség ügye még nem jutott oly stádiumba, hogy a kormány nevében erről előterjesztést tehesse. Amikor a dolog megéri, köteleességének tartja a Háznak beszámolni. Ami a honvédség egyenruháját illeti, husz év óta vajjudik a ruhakérdés. Ő már fált accompit talált, de azért nem zárkózik el a kérdésnek olyan megoldása elől, hogy nemzeti jellegű újításokat fogadtasson. (Helyeslés.)

Lengyel Zoltán kéri a minisztert, hogy ne érvényesítse jóindulatát a ruha kérdésben oly hosszú ideig, mint a katonai perrendtartásban látja.

Lengyel és a Ház is tudomásul veszik a miniszter válaszát.

A román püspökségek vagyona.

A nagyszebeni kongresszus.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 20.

A Nagyszebenben folyó görög keleti román egyházi kongresszusnak érdekes ülése volt tegnap, amidőn a gazdasági bizottság az egyházak vagyonáról és alapjairól tett jelentést.

A számadások szerint a három egyházmegegyének a következő vagyona van:

Egyházi vagyon:

Nagyszebeni főegyházmegegye	20 945,988 kor.
Aradi egyházmegegye	16 179,028 kor.
Karánsebesi egyházmegegye	14 830,202 kor.
Nagyvárad szentszéke	8 958,318 kor.
Összesen	55 413,527 kor.

Központi vagyon:

Nagyszebeni	7 063,858 kor.
Aradi	8 427,099 kor.
Karánsebesi	1 819,388 kor.
Összesen	12 311,290 kor.

A magyarországi görög keleti román egyház eszerint mintegy *hatvannyolc milliónyi* vagyonnal rendelkezik.

A jelentéssel kapcsolatosan utasították az érseki szentszéket, tegyen lépéseket, hogy az 1848. évi XX. törvénycikk alapján való jogokat a román egyház is élvezhesse.

Jelentést tettek a *Saguna érsek szobor* alapjáról, a mely 42,855 koronát tesz ki. A szoboralap bizottságát kiegészítette Papp I. János püspök, Kozma Péter és Gáll József főrendiházi taggal.

Szó került a szerbektől visszakövetelt zárdák ügyéről. A Kuria a kolostorok birtoka felől való itélkezésre a budapesti törvényszéket delegálta, a mely még nem döntött. A karlócai szerb pátriárka pört indított a temesvári törvényszéknél a hodos bodrogi román zárdák birtokáért, a temesvári törvényszék azonban magát illetéktelennek mondta ki.

A műterem titkai.

Csak férfiaknak!

Elitelt fényképész.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 20.

Ez év október elején a budapesti rendőrség észrevette, hogy Singer Ignác Kerepesi uti optikus üzletében pornografikus képeket árult. Magfigyelés alá vették az üzletet s sikerült is egy vevőtől, midőn ez az üzletből kilépett, elkobozni egy csomó ilyen képet. A megindított nyomozás során Singer nem árulta el, hogy honnan szerzi be ezeket a fényképeket. A rendőrség azonban a képeken levő nőalakban ráismert egy volt rendőri felügyelet alatt álló lányra, Bürger Évára. Ennek vallomása alapján kiderült, hogy a képeket, melyeken ő és Rosenfeld Salamon újságelárusító szerepeltek modellekül, a Dambinszky u. 52. számú házban, Mayer Konrád nevű fényképész készítte.

A megtartott házkutatás alkalmával Mayer fényképészeti műtermében nagy csomó pornografikus fényképet és fényképfelvételi lemezt találtak. Mayert, aki külföldi illetőségű volt, a rendőrség nyomban letartóztatja s úgy ellenőre, valamint Singer Ignác optikus és két a modell: Rosenfeld Salamon és Bürger Éva ellen szemérem elleni vétség miatt indult meg a büntető eljárás.

Ma tárgyalta ezt az ügyet Farkas Gyula budapesti büntető járásbíró. A tárgyaláson a vádat Elek dr. ügyész megbízott képviselte, vádlottakat Pianer László dr. és Csanádi Pál dr. ügyvédek védtek. A bűnjelek bemutatása után a bíró Mayer Konrádot hallgatta ki.

Mayer, aki aschaffenburgi szül. 45 éves nőtlén fényképész, hasonló deliktumért már büntetve volt Triesztben és Mannheimban 10 havi fegháza, és becsültséértésért Münchenben. Elmondta, hogy május óta lakik a fővárosban, akkor jött ide Velencéből. Belsmerte, hogy készített fényképfelvételeket de ezeket egy müncheni ur megrendelésére tette, itt forgalomba nem hozta a készítményeket. A modelleket pénzért fogadta fel.

Singer Ignác szintén büntetve volt már három ízben ilyen szeméremet sértő képek árúlásáért. A képeket egy ismeretlen szőke embertől vette, kinek nevét nem tudja. Védelmére felhozta, hogy üzletének forgalmát akarta ezen képek árúlásával emelni.

Érdekes volt a két modell kihallgatása. Rosenfeld Salamon elmondta, hogy nagy nyomorában fogadta el egy ismerősének ajánlatát, hogy Mayernél modell legyen. Naponta délelőtt 10-től délután 2-ig állott modelt. Bürger Évával, akit ő hívott oda. Naponta 3-5 frtot kaptak. Bürger Éva, jelenleg varrónő, elmondta, hogy őt Rosenfeld invitálta meg Mayer műtermébe. Mayer azzal biztatta, hogy a fényképek Münchenbe küldetnek el s itt nem kerülnek forgalomba.

A járásbíróság számérem elleni vétség miatt Mayert 1 hónapi fogháza és 100 korona pénz büntetésre, Singert 8 napi fogháza és 50 korona pénz büntetésre ítélte, Rosenfeld Salamont, mint bűnszegédet 50 kor, Bürger Évát, mint bűnszegédet pedig 15 kor. pénz büntetésre ítélte.

Az aradi városház megszállása.

Egy új Köpeniek.

(A rejtélyes hadügyminiszter.)

Arad, október 20.

A késő éjjeli órákban borzalmas szenzációról értesít bennünket az aradi városháza toronyőre. Ma éjjel tizenkét órakor egy hadügyminiszternek öltözött ember husz felfegyverezett bakter kíséretében megszállotta az aradi városházát és az ügyeletes rendőrszt, valamint az összes rendőrök letartóztatása után elemelte a város 72 százalékos pótdókját. A vakmerő kísérlet tettese egyelőre ismeretlen, mivel a letartóztatott rendőrség nem ejthette meg a nyomozást. A szenzációs esemény részletei a következők:

Bíjjel fél tizenkét órakor egy vézna, polgári ruhás, hadügyminiszternek látszó férfi jelent meg a városháza kapuja előtt. Háta mögött husz maresona bakter haladt zárt sorokban. A bakterek töltött pálinkás üvegekkel voltak felfegyverezve. Mikor a városháza kapujához értek, a hadügyminiszternek látszó egyén katonás kánon vezényelt:

— Acsi! Ófeleslegessége, a loávató bizottság nevében ezennel megszállom a városházát!

A dörgő hangra feljött álmából Zubor Andor inspekción rendőrtiszt, aki épen bikákkal álmodott. Azért bikákkal, mivel a mai lóversenyen egy kocsi derék pénzt hagyott a lótenyésztés oltárán. Nem volt azonban ideje sokat gondolkozni, mert a következő pillanatban előtte állott a hadügyminiszternek látszó ur és így kiáltott reá:

— Végtelenül sajnálom, de le kell uraságotat tartóztatnom. Ön ülni fog.

— Milyen jogalapon? — kérdezte Zubor.

— Az embernek csupán egyetlen jogalapja van, amelyen ülni lehet! — felelt megvetőleg az idegen. Parancsom van, hogy pénztárvizsgálatot tartassak. Kérem a rendőrség átkulcsolt!

Zubor Andor teljesen megtörve nyújtotta át a kért kulcsokat, mire az idegen konflikt hozatott és meghagyta két bakternek, hogy Zubort erős fedezet mellett szállítsák be a Központi éttermébe. A megremült rendőrtiszt semmiféle ellenállást nem fejtett ki, s különösen, mikor az idegen a loávató bizottságra hivatkozott, csüggedten követte a kocsi ki-sérőit. Az idegen ezalatt behatolt a városi pénztárba, ahol egyenesen a legnagyobb pénzszekrény felé tartott. Kinyitotta az ajtót és így kiáltott fel:

— Ide vele!

Bizel a szekrény tartalmát, a város 72 százalékos pótdókját egyszerűen zsebre dugta. A pótdó sulyos volta miatt azonban nem tudott helyéről elmozdulni, úgy, hogy a jelen volt baktereknek kellett őt elvinni. A jelenvolt rendőröknek igen gyanus volt, hogy az idegen több ízben így sóhajtott:

— Ezért csak beválasztanak! Ezért csak beválasztanak!

Az idegen ezután eltávozott, meghagyván a baktereknek, hogy a városházáról senkit se bocsássanak ki. A jelenet egyetlen szemtanúja a toronyőr körében órlási a felháborodás. A letartóztatott Zubor még mindig a Központban van.

Később jelentik: Az idegen nem is volt hadügyminiszter. A toronyőr azt állítja, hogy ő tudja, hányat ütött az óra. Illetékes körökben egy volt városatyára gyanakodnak, aki már több ízben tett sikertelen kísérletet, hogy bejusson a torony alá. Az illetőről közelebbi adatok hiányoznak. Csupán azt tudhatni, hogy nevének kezdőbetűi A. és F. Állítólag a kezdetek varf és erenc cel végződnek.

Még később jelentik: A tettes a pótdó viz-

szakúldótte, mert nem talált helyet annak elhelyezésére a nagy terjedelem miatt. Zubor Andor még mindig a Központban van. Amint értesülünk, az állítólagos hadügyminiszter a baktereket azzal ejtette tévedésbe, hogy egy vele volt gazdatisztot botos is-pánnak nevezett. Most derül ki, hogy a tettes nem is hadügyminiszternek, hanem honvédelmi miniszternek látszott Zubor Andor örözi szabadon be-esátották.

Legkésőbb jelentik: Zubor még mindig a Központban van.

A történetekért nem felel:

—zab.

SPORT.

+ Aradi tornászok a Rákóczi ünnepen. Az „Aradi Torna Egyesület” választmánya f. hó 28-án délután 6 órakor a liceumi tornacsarnokban ülést tart, melyre a választmány tagjai ez-uton is meghívhatnak. Targy: a Rákóczi ünne-pélyen való részvétele.

Goluchowski megy.

Most már végleg megy.

(Miniszterek a királynál.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 20

A mai nap legérdekesebb politikai eseményei Bécsben játszódtak le. Wekerle és Apponyi bécsi útja s a Goluchowski-ügy állanak most az érdeklődés központjában. A történetekről a következő távirati értesülést adjuk:

Wekerle a királynál.

Wekerle miniszterelnök, aki tegnap este érkezett Bécsbe Apponyi Albert köz-oktatásügyi miniszterrel ma délelőtt 10 órakor kihallgatásra ment a királyhoz. Az audiencia majdnem negyed 12 óráig tartott. A miniszterelnök azután a kabinetirodába ment. Pár perccel Wekerle után Apponyi jelent meg a királynál és tárcájának fontosabb ügyeiről, így a kongrua állásáról tett előterjesztést. Tizenkettőfél órakor Wekerle visszatért a magyar palotába, ahol már várták a sajtó képviselői. Arra a kérdésre, vajon igaz-e hogy Goluchowski gróf benyújtotta lemondását, Wekerle így válaszolt:

— Annyit mondhatok, hogy ez az ügy tényleg ő felsége elé terjesztetett még pedig olyan célból hogy tisztázódjék.

— Tehát krízis van? — kérdezték.

— Krízisről ez idő szerint még nem lehet szó, — felelte a miniszterelnök. A külügyminiszter ő exellenciája még nem nyújtotta be lemondását.

A hírlapírók egyike közbevetette azt a kérdést, hogy vajjon a delegáció előtt meg fog-e jelenni Goluchowski?

Wekerle erre így válaszolt:

— Azt nem tudhatom, erre a kérdésre csak ő maga felelhetne.

A Goluchowski krízis története.

A Wiener Allg. Zeitung a Goluchowski válsághoz a következőket írja: Wekerle Sándor miniszterelnök a nyáron még abban a hiszemben volt, hogy teljesen ura a többségnek. A miniszterelnök ennél-fogva úgy a király, mint Goluchowski előtt kijelentette, hogy a magyar kormány szolidaritást vállal a külügyminiszterrel. De lassankint arra a meggyőződésre jutott Wekerle, hogy nem bír azzal a telj-hatalommal, amelynek birtokában magát

hitte. A miniszterelnök ezért felutazott Bécsbe és megjelenvén ő felsége előtt, kijelentette, hogy kész levonni a konzekvenciákat és lemond. Hozzátette azonban azt is, hogy lemondásával a krízis nem lesz megakadályozva, sőt súlyosbodhatik egy újabb magyar krízissel is. A király eleinte tagadó álláspont-ra helyezkedett és megbizta Wekerlét, tegyen még egy kísérletet a többség megszolidítására. De Wekerle erre nem volt képes, mire Apponyival és Zichyvel felutazott Bécsbe, hogy a koronánál interveniáljanak az ügyben. Ő felsége az államférfiak meghallgatása után nem határozott, hanem a döntést Goluchowskyra bízta, aki meg fogja hozni az áldozatot és le fog mondani állásáról.

A lap ezután a következőket írja:

Illetékes körökben az a felfogás uralkodik, hogy a magyar válság a jelen pillanatban azért nem tört ki, mert a kiegyezési tárgyalások sikere szorosan Wekerle személyéhez van fűzve. Az utóbbi időben ugyanis lényeges közeledés történt a magyar és az osztrák kormány álláspontja között és valószínű, hogy a tárgyalások rövid időn belül kedvező eredménnyel fejeződnek be. De mert Wekerle volt az, aki azt a kedvező eredményt elérte, a kiegyezési tárgyalások Wekerle lemondásával veszélyeztetve volnának.

Megsemmisített mandátum.

Egy szótöbbség története.

Aki a nemzetiségekkel paktált.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 20.

Amint azt megírtuk, a párdányi kerület egy szótöbbséggel megválasztott képviselőjének a függetlenségi Kiszely Kálmánnak mandátumát a kisebbségben maradt párt petícióval támadta meg. A petíció szerint Kiszely, kinek ellen-jelöltje Dániel Pál volt, tömérdek törvénytelen-séggel szerzte meg az egy szótöbbséget. Bemutatták a petícionálók Kiszely egy sajátkezű levelét, melyben 1000 koronát ígér vesztegeté-sekre. Egy második levelet a megválasztott képviselő ügyvédsegéde intézett az asszonyhoz s ebben ezeket írja:

„Dávidus kincseivel sem fedezhetők az igények, principálisomtól pedig nem igen merek pénzt kérni, mert nagy summája uszott el már az én kezemen.”

Ezenkívül számos vesztegetési esetet sorol fel külön a kérvény. Eset és ítatás címén azért kéri a választás érvénytelenítését, mert az Omaljev Milánné koreszmájában és minden községben a képviselő megbízásából alkalmazottja: Mattaszovich Tamás ételt, italt és szivart fizetett a választóknak. Közokirattal igazolja, hogy a nevezett alkalmazott oly szerény anyagi viszonyok közt van, hogy a magából nem adhatott.

Ma délelőtt folytatta a kir. Kuria választási tanácsa a párdányi mandátum ellen benyújtott petíció tárgyalását:

Ragályi Lajos dr. a petícionálók képviselője rámutat arra, hogy Kiszely dr.-t a nemzetiségek egy magánháza meghívták a nemzetiségi kérdésben elfoglalt álláspontja kinyilvánítására, amik megtörténvén, azt a nemzetiségek nagy lelkesedéssel fogadták. Becsatoija a Kiszely-párt szerb nyelvű kiáltványát, amelyből kitűnik, hogy Kiszely a Zászláva szerkesztőségének reverzálist adott és hogy ennél fogva dr.

Kiszely pártja és a nemzetiségi párt testvériszolidaritást fogadott.

Ebből Ragályi dr. arra a következtetésre jut, hogy a megtámadottak paktáltak a nemzetiségekkel. Tagadja, hogy ifj. Dániel Pál az egy szavazattal megbukott jelölt a kerületben idegen lett volna, ellenkezőleg Dániel egy közismert tagja az ottani kerületnek.

Kéri ezeknél fogva a mandátum feltétlen, azonnali érvénytelenítését.

Végül Ede-Ilés Károly dr. viszonzválaszában védelmébe veszi a megválasztott képviselő személyét és pártját a megvesztegetés vádjával szemben és kéri a petíció elutasítását, mire a bíróság tanácskozára visszavonult.

Délután hirdette ki a Curia ítéletét, amelylyel Kiszely Kálmán mandátumát megsemmisíti és a választási elnököt 4000 korona költségben elmarasztalta.

Megakadályozott bombamerénylet.

A haditörvényszék veszedelme.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 20.

Ismét bombamerényletről adnak hírt az Oroszországból érkezett táviratok. A merénylet a bombát a kronstadti haditörvényszéknek szánta, de az utolsó pillanatban sikerült a merényletet megakadályozni. A merényletről az alábbiakat jelentik:

Kronstadt, október 20. Erős katonai fedezet alatt több politikai foglyot kísérték a törvényszék épületébe. Ez alkalommal a törvényszék előtt letartóztattak egy Vlassovski nevű katonát, aki a foglyokat kísérő katonák egyikének csomagot nyomott a kezébe, avégből, hogy azt a foglyok egyikének átadja. Amikor a csomagot megvizsgálták, benne bombát találtak.

Pétervár, okt. 20. Vlassovski megvallotta, hogy a bombának az lett volna a rendeltetése, hogy a vádlottak egyike azt tárgyalás közben a bírák asztalára dobja.

Pétervár, okt. 20. A kronstadti várpáncsnok és az ideiglenes haditörvényszék tagjai ellen tervezett merényletről még azt jelenti, hogy két Pétervárról hajón érkezett egyén, egy férfi és egy nő, felbresztette a titkos rendőrök gyanuját, kik megtudták, hogy a férfi bombát hozott. Mindkét egyént abban a pillanatban tartóztatták le, amikor Pétervárra akartak visszautazni.

Letartóztattak továbbá egy, az összeesküvők lakásából kijövő akronstadti vartüzér ezred második zászlóaljában szolgáló katonát is, aki kabátja alatt bombát rejtgetett. Zsebeiben gyújtózsínort találtak. A laboratóriumban talált bomba öt fontnál nehezebb volt. E bomba felrobbanás esetén 4000 fontnyi tömeget rombolhatott volna szét. Magában az összeesküvők által lakott lakásban egyéb gyanús dolgokat nem találtak. A letartóztatottakat Pétervárra szállították.

HIREK.

— Rákóczi napja az iskolákban. II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai hamvalnak hazazozatela napját a vallás- és közoktatásügyi miniszter az iskolákra nézve is ünnepké emelte. Elrendelte, hogy ezen a napon az ország összes tanintézeiben a tanítói testületek Rákóczi ünnepélyt rendezzenek, mely ünnepélyen az ifjuság előtt részletesen ismertessék és méltassák II. Rákóczi Ferenc érdemeit és emlékét. Bizo-

nyára megragadják a szép alkalmat Aradváros és Aradmegye hazafias érzelmű tantestületei, hogy az ifjuságot ezen a napon a nemzetnagyal iránti kegyeletre buzdítsák. A Rákóczi-ünnep napján, vagyis a Késán megtartandó nemzeti ünnepnapon a tanítás az összes iskolákban szünetel.

— Chamonixból a Montblancra. Megemlékeztünk arról az érdekes turista utról, a melyet Heppes Béla aradi ügyvéd tett meg az Alpésekben. Azon kevesek egyike Heppes, a kik a Montblanc csúcsát, az életveszélyes jégtetőt megmászták. Ezt az utat Heppes Béla dr. színes, rendkívül vonzó és érdekes adatokban gazdag leírásba foglalta, Chamonixból a Montblanc-ra címmel. A nevezetes utleírásának közlését mai számunk Csarnok rovatában közöljük, s az bizonyára lebilincselő olvasmánya lesz a közönségnek.

— Aradmegyei küldöttség a földmívelési miniszternél. Dezsőháza aradmegyei magyar telepés község Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternél tiszteltett küldöttségileg. Popp C. István képviselő volt a küldöttség szószólója. A község 86 családja és 17 zsellérje — panaszkolta a küldöttség — 1866. óta háborítatlanul birta telepét egész 1895-ig, a mikor a tiszttartók kezdtek el nem számolni a csanádi káptalanak s a jövedelem elmaradását azzal indokolták, hogy a telepések nem fizetnek. Ezzel a csanádi káptalan kizárta őket a 4000 holdas telepből. Dezső Ádám egykori aradi alispán alapítványából. A miniszter biztosította a küldöttséget az ügy kedvező elintézéséről.

— Az erdélyi gyorsvonat balesete. Déváról táviratozzák: A ma délután Erdélyből Arad felé robogó gyorsvonat szolgálati kocsijának tengelye Piski és Déva között eltört. A baleset következtében több kocsi kisiklott és csupán a mozdonyvezető éberségének köszönhető, hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt. A vonatot némi nehézségek után bevontatták Dévára, ahonnan két órai késedelemmel indulhatott csak el.

— Egyházi közgyűlés és esperes választás. Az aradbécsi egyházmegye esperesének lejárván mandátuma, az egyházak a legközelebbi napokban tartják választó közgyűléseket. Az aradi a. h. ev. egyház vasárnap, október 21-én délelőtt 11 órakor tartja a templomban esperes választó közgyűlést.

— A Jekelfalussy-botrány. A lontói esetből kifolyólag Jekelfalussy honvédelmi miniszter ellen gazdatisztje Kovács György a komáromi ügyészségnél bünvádi feljelentést is tett. Minthogy az ügyészség a vád képviselőt nem fogadta el, Csanádi Pál dr., Kovács ügyvédje ma bejelentette a törvényszéknek, hogy fele nevében átveszi a magánvád képviselőt. Csanádi Pál dr. egyuttal arra is kérte a törvényszéket, hogy a honvédelmi miniszter mentelmi jogának felfüggesztése iránt tegye meg a szükséges lépéseket.

— Az aradi iparkamara közgyűlése. Az aradi kereskedelmi és iparkamara 1906. évi október hó 26-án, pénteken délután 2 órakor saját szék házában (Nagykörut 11. szám) lévő nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a kamara tagok ezúton is meghívottak. A napirend tárgya: Az ipari, gyári- és kereskedelmi alkalmazottaknak betegség és baleset esetére való biztosításáról szóló törvényjavaslat ügyében a képviselőházhoz intézendő felterjesztés.

— Gyilkos vihar. Newyork-ból táviratozzák: Havannában óriási ciklon pusztított.

A vihar sebessége 120 mértföld volt óránként. Havannában az összes forgalom szünetel. Legnagyobb Pinar del Rio-ban volt a ciklon ereje. E kerület ez évi termése teljesen elpusztult. A ciklon szerdán délelőtt vette kezdetét. Az anyagi kárt 2 millió dollára becsülik. A ciklon igen ártott a dohánytermésnek.

— Az aradi pezsgőgyár. Az Andrássy Kálmán utóda aradi cég, amely legutóbb a bukaresti kiállításon kapott magas kitüntetést boraiért, legközelebb forgalomba hozza aradi pezsgőgyárának termékeit. A pezsgőgyár hosszabb idő óta működik már. A gyártáshoz szükséges borok legnagyobb részét a cég maga termeltes a célra Franciaországból champagne-szőlőveszőket hozatott. Hozzáértők, akiknek alkalmuk volt a pezsgőt megismerni, rendkívül nagy elismeréssel szólnak róla és jövőt jósolnak neki. A pezsgő forgalomba hozatala természetesen nagy munkát és jelentős áldozatot hárít a cégre, amit az tud legjobban méltányolni, aki hasonló dolgokkal már foglalkozott. A pezsgő első sorban a külföldi pezsgőt igyekszik hazánkba kiszorítani, azután a külföldön igyekszik piacot és fogyasztást teremteni. A nagy ambícióval és szakértelmel elavatott munkának, amelyre a cég vállalkozott, bizonyára meglesz az eredménye, s rövid idő múlva általánosan ismert cikk, a fehér asztalok kedvelt, jó hírű itala lesz az aradi pezsgő.

— Eljegyzés. Kósb Andor, az aradi ipartestületi betegsegélyző pénztár ellenőre eljegyezte Schneeberger Gizella kisasszonyt, Schneeberger Albert aradi háztulajdonos bajor leányát.

— A köpenicki szélhámos. Berlinből jelentik: A köpenicki szélhámos kitalálása még mindig nem járt eredményre. Minden városból jönnek a hírek a berlini büntetőrendőrséghez, hogy látták a keresett rablót, de eddig nyomra egyik jelentés sem vezetett.

— Kinevezés. A földmívelési miniszter Barcsilla Lajos végzett erdészeti főiskolai hallgatót a lippai m. kir. főerdőhivatalhoz erdészeti gyakornokká nevezte ki.

— Letartóztatott ékszer rabló. A temesvári rendőrség letartóztatott egy Liebermann, másnéven Reinhold nevű lemergi embert, akinél nagy összeg pénz és igen sok ékszert találtak. A lemergi ember — mint Temesvárról jelentik — hamis bizonyítványok alapján, mint vasúti szerencsétlenség áldozata, könyördómányokat gyűjtött a városban. A temesvári rendőrség azt hiszi, hogy a kolomei ékszer rablás tettesét kerítette kézre.

— Magyar név. Hirschl Bódog aradi vasúti altiszt a belügyminiszter engedélyével családi nevét Keleti-re magyarosította.

— Híres és kitűnő gyártmányu zseborák kaphatók acél-, ezüst- és aranyból a Grallert cégnél (Andrássy ter 22.) Ugyanitt nagy választékban kaphatók ékszerek, briliánsok, ezüst evőeszközök 6—12 személyre. Külön helyiségben chinaezüst raktár. Világhírű gyártmány. 2435.

— Szolid és divatos selyem és bársony szövetek gyermekeknek, vagy blousoknak, úgy ünnepi ajándékok szükségleténél figyelembe ajánljuk lapunkban Schweitzer & Co Luzern (Schweiz) világhírű selyem szövet export cég hirdetését.

— Veszek tört aranyat, ezüstöt, gyémántot, briliántokat, gyöngyöket, a legmagasabb árkért, avagy új tárgyakra átcserélek. Nagy ékszer, ezüst, drágakő és finom genfi zseborák raktár. Nagy választék elsőrendű nehéz tűzeztüstölt China ezüst ajándéktárgyak és evőeszközökben egyedüli elárúsítása a világ legjobb ezüsttisztító szerének. Tiszteltet: Weinberger Ferenc Aradon, Fischer Eliz pa ota. Telefon 439. 2479.

— Új uridivat, kalap- és fehérnemű üzlet. Aradon Meisl Sándor és Adler Dániel aradi kereskedők, akik közel 16 évig voltak Münz J. cég uridivat üzletében alkalmazva, a cégtől kilépve Meisl és Adler cég alatt önálló uridivat, kalap és fehérnemű üzletet nyitnak október hó 25-én, az Andrássy téren, Vojtek és Weisz cég mellett. Nevezettek kiváló szakértelmel kellő biztosíték arra, hogy az

Télimenend.

Érvényes 1906. évi október hó 1-től.

Arad-Budapest.		Budapest-Arad.	
III-I	III-I	III-I	III-I
AZS	AZS	AZS	AZS
Állomások	Állomások	Állomások	Állomások
Arad	5:09	Budapest kpt.	8:00
Székely	5:25	Kőbánya felső p. u.	8:10
Kurucs	5:37	Rákóczi	8:17
Lókősháza	5:52	Maglód	8:44
Bánhidai major	5:58	Gyömrő	8:52
Országút	6:02	Mende	9:00
Kétygháza	6:10	Suly-Sap	9:11
Kigyós	6:24	Tápló-Szele	9:21
Békés-Csaba	6:35	Tápló-Györgye	9:38
Békés-Földvár	6:43	Ujváscs	9:59
Mezőberény	6:56	Szolnok	10:24
Gyoma	7:07	Szajol	10:36
Mezőtur	7:31	Pusztapó	10:43
Pusztapó	7:36	Mezőtur	10:50
Szajol	7:42	Gyoma	11:09
Szolnok	7:47	Mezőberény	11:27
Ujváscs	7:51	Békés-Csaba	11:35
Tápló-Györgye	7:56	Békés-Földvár	11:48
Tápló-Szele	8:02	Kigyós	12:04
Nagy-Káta	8:08	Kétygháza	12:11
Suly-Sap	8:13	Országút	12:17
Mende	8:17	Bánhidai major	12:23
Gyömrő	8:23	Lókősháza	12:29
Maglód	8:27	Kurucs	12:35
Rákóczi	8:33	Székely	12:41
Kőbánya fel. p. u.	8:39	Arad	12:47
Budapest k. p. u.	8:45		

Arad-Temesvár-Józsefváros.		Temesvár-Józsefváros-Arad.	
III-I	III-I	III-I	III-I
AZS	AZS	AZS	AZS
Állomások	Állomások	Állomások	Állomások
Arad	5:00	Temesvár-Jv.	8:25
Uj-Arad	5:21	Szt.-András	8:49
Nemeth-Ságh	5:47	Merczfalva	9:07
Vinga	6:13	Merczfalva	9:22
Országháza	6:31	Vinga	9:45
Merczfalva	6:52	Nemeth-Ságh	10:03
Szt.-András	7:17	Uj-Arad	10:27
Temesvár-Jv.	7:44	Arad	10:40

Arad-Tövis.		Tövis-Arad.	
III-I	III-I	III-I	III-I
AZS	AZS	AZS	AZS
Állomások	Állomások	Állomások	Állomások
Arad	5:00	Tövis	8:40
Gyömrő	5:21	Gyömrő	8:57
Nemeth-Ságh	5:47	Nemeth-Ságh	9:15
Vinga	6:13	Vinga	9:32
Országháza	6:31	Országháza	9:49
Merczfalva	6:52	Merczfalva	10:06
Szt.-András	7:17	Szt.-András	10:23
Temesvár-Jv.	7:44	Temesvár-Jv.	10:40

15498/1906. ksz.

Hirdetmény.

Az acetylen gáz előállítására és világítására, vagy más célokra való felhasználására vonatkozólag a m. kir. belügyi és kereskedelemügyi miniszterium 73857/1906. sz. 47788—1906. szám alatt szabályrendelettel bocsátott ki, miáltal az előző, e tárgyra vonatkozó szabályrendeletek hatályukat veszítik. A vonatkozó szabályok hivatalos iparügyi osztályában a hivatalos órák alatt az érdeklődők által betekintethetők.

E szabályrendelet intézkedéseket tartalmaz a calciumcarbidek tározásáról; az üzleti, ipari, kereskedelmi célokra szolgáló ilyen nemű raktárak létesítéséhez telepengedély szükséges. Sűrített vagy folyékony acetylen gyártani, vagy ilyen eladni, vagy más módon forgalomba hozni tilos. Kivétel képez a „Compagnie française de l. Acetylene Dissons” szabadalma szerint gyártott likacsos anyaggal töltött acélpalackban acetonnal oldott acetylen, melynek gyártása és forgalomba hozatala tekintetében a szabályrendelet külön intézkedéseket tartalmaz.

Acetylen gáz fejlesztésére csak oly készülék használható, melynek szerkezete engedélyezve van. Nem engedélyezett szerkezetű, illetve az azonosítást igazoló hitelesítő bélyeggel el nem látott fejlesztő készüléket alkalmazni, eladni vagy

más módon forgalomba hozni tilos. A készülékek szerkezetének megvizsgálására Budapesti vizsgáló bizottság van szervezve. A forgalomba hozni kívánt készülék szerkezete a vizsgáló bizottságnak a forgalomba hozást, tehát az ismét eladók, vagy magánosok részére való átadást megelőzőleg jelentendő be. A bejelentés a kereskedőknek és gyárosoknak, illetve azoknak kötelessége, kik acetylen gáz fejlesztő készüléket forgalomba bocsátás céljából gyártanak, vagy eladnak. Ha magánosok külföldről hoznak be, vagy külföldről szereznek be oly szerkezetű acetylen fejlesztő készüléket, melyeket a vizsgáló bizottság még nem engedélyezett, akkor a bejelentés kötelessége a készülék felelőjét illetve használóját terheli.

Acetylen gáz fejlesztésével illetve előállításával foglalkozó ipartelevékek, az előállított gáz mennyiségére való tekintet nélkül az 1884. XVII. t. cz. 25. §-a szerint csak előzetes telepengedély alapján létesíthetők.

Magánfogyasztás céljaira szolgáló acetylen gáz fejlesztő készülékek amennyiben 30 lángnál többet táplálnak: csakis előzetes rendőrhatalósági engedély alapján állíthatók fel.

Rendőrhatalósági engedély alá tartoznak továbbá a nyilvános épületek, színházak, tanintézetek, üzleti és idegenek által látogatott közeli helyiségek, vendéglők, kávéházak,

utolsó emelet, garázs, műhelyek stb. berendezése.

A hordozható acetylen gáz fejlesztő készülékek az esetben, ha az acetylen gáz fejlesztő készülékek szerkezetének megvizsgálására szervezett bizottság az engedély okmányban kifejezetten mint ilyeneket megjelöli: nyilvános és közeli helyiségekben is külön rendőrhatalósági engedély nélkül felállíthatók üzembe hozhatók.

A ki 30 lángnál többet tápláló magánfogyasztásra szolgáló vagy nyilvános helyiségben gázfejlesztő készüléket felállítani kíván! köteles ebből szándékát a rendőrkapitányi hivatalban bejelenteni; a bejelentéshez csatolandó a készüléknek, a készülék számára kijelölt helyiségnek és a berendezés módjának pontos rajza és leírása. A bejelentés alkalmával igazolandó, hogy a készülék illetve a készülék szerkezete a vizsgáló bizottság által engedélyezett.

Oly telepeknél, melyek 150 lángnál többet táplálnak: a telep kezelésére képesített egyén alkalmazandó.

Az 1906. évi márczius hó 15-ik előtt létesített acetylen gáz világítási telepek gázfejlesztő készülékei, amennyiben azok egy már esetleg utólag engedélyezett készülékkel ugy szerkezeti kivétel, valamint a méretek tekintetében nem teljesen azonosak, engedélyezés végett a vizsgáló bizottságnak bemutatandók.

Jelen szabályrendelet életbelépésétől számított 3 hónap leteltéig valamennyi hordozható acetylen gáz fejlesztő készülék, lámpa, melyek jelen szabályrendelet életbelépése előtti időben kerültek már a forgalomba; lebélyegzés végett a kir. iparfelügyelőségnek bemutatandók. A lebélyegzés díjtalan. A fenti határidő letele után olyan készüléket, lámpát használni, vagy semmi bélyegzéssel ellátva nincsen: tilos.

A ki e szabályrendelet rendészeti jellegű határozmányai ellen vét, amennyiben cselekménye, vagy mulasztása más rendelet, vagy törvény büntető határozmányai alá nem esik 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel, illetve megfelelő elzárással, ismétlés esetén, vagy pedig akkor, ha valaki sűrített vagy folyékony acetylen gyárt, forgalomba hoz és elad, vagy a ki a vizsgáló bizottság által nem engedélyezett rendszerű acetylen gáz fejlesztő készüléket forgalomba bocsát, illetve elad, vagy a készüléken oly feliratot használ, mintha az engedélyezett volna: 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel és 15 napig terjedő elzárással büntetendők, az illető tárgyak elkoboztatnak és értékük a városi szegényszállásra fordíttatik.

Arad, 1906. évi Október hó 1-én

Sarlot Domokos
főkapitány.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Varró és szabászati míntarajz iskolában

folyó hó 20-án

új tanfolyam veszi kezdetét.

Kizárólag intelligens hölgyek vétetnek, föl, kik saját vagy hozzátartozóik részére készíthetnek a legelőkeltebb kivitelben angol és francia divat szerinti öltözköztet, mindennemű felöltőt stb. Egy tanfolyam, melyre csak 10 növendék vétetik fel, 3 hónapra terjed.

1499

Beiratkozni bármely nap a délutáni órákban lehet

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

NÉMETH JÁNOSNÉ

az iskola tulajdonosa

Arad, Weitzer János-utca 12.

(földszint.)

Kiadó lakás!

2676

November 1-ére egy földszinti modern berendezésű

uri lakás, mely áll 3 szoba, előszoba, cselédszoba, fürdőszoba, éléskamrából olcsón kiadó.

Értekezhetni: Szent-László-u. 7., földszint.

Figyelem!

Nem robbanó és szagtalan villanyfényű

Császár-olajat, király-olajat és szalon-petroleumot

bármennyire házhoz szállítok 5 és 10 kilós zárt kölesön kanakban.

Császár-olaj kilója 68 fillér.
Király-olaj " 52 "
Szalon-petroleum " 44 "

Ki a lámpa robbanástól fél,

Ki nem szereti, hogy lámpája füstöl,

Ki szép villanyfényű és szagtalan világítást akar,

Ki pontos kiszolgálást és igaz mértéket akar,

az rendeljen egy levelező-lapon

Németh J.

festék, császár-olaj és szalon-petroleum egyedüli nagykereskedője, ahol a híres tüzesfényű, mosható, újonnan feltalált

képráma arany bronz festéket

lehet kapni.

Használható fára, vasra, gipsz-figurára 1 doboz ára 50 fillér, továbbá szállítok tükörfényű padló-lakk-festéket és padló-viaszot.

NÉMETH J.

Arad, Árpád-tér 5. szám.

Kaiser-Borax

Naponkinti használata a mosdó vizben.

A vegyileg tisztá Kaiser-Borax a legtermészetesebb, legjótékonyabb és legégszesebb szappan. A bőrnek, mely a vizet puhítja, az érdes és tisztátalan bőrt gyógyítólag hat, nemkülönben a bőrt finomítja és fehéríti teszi. Nagyon értékes antiszeptikus szer a száj- és fogak ápolására, vagyis mint gyógyszer. Elővigyázat a bevételénél! Csak a piros kartonba valódi, mely 15, 30 és 75 fillérért kapható. Semmi csemagolatlant! Továbbá: Pasta Mack-szappan, Kaiser-Borax-szappan, Lillimaj-szappan, Tola-szappan, Kaiser-Borax-fogpor és a Kaiser-Borax bór-puder egyedüli szállítója Ausztria és Magyarország részére: GÖTTLIEB VOITH, WIEN, III/1.

1906

T. cz.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy helyben

Weitzer János u. 2 (Minorita-palota.)

Tivadar Sándor hatóságilag enged. czég alatt

villamos világítási, telefon és házi csengő

berendezési vállalatot f. évi október hó 1-én megnyitottam.

Elvállalok és készítek villamos világítási és orátvitel — telefon, villámhárító és villamos házi-csengő berendezéseket. Alakítok légszusz- és potroleum-csillárokat villamos világításra. Irlámpákat, villamvilágítási és házi-csengő berendezéseket jutányosan karban tartok.

Raktáron vannak a villamvilágításához, telefon és villamos házi-csengő berendezéshez szükséges összes alkatrészek, valamint mindenféle irlámpa szén rudak, izzólámpa és szerelési anyagok.

Tervezések és költöztetéseket díjmentesen készítek. A nagyérdemű közönség igényeinek kielégítése céljából nappal és éjjeli felügyeletet tartok. Szíves megkereséseket 50% telefon cz. alatt kérem. A n. é. közönség jóakaró pártfogását kérem.

Tivadar Sándor,

villamos felszerelő.

VÁROSI TELEFON SZÁM 508.

2673

Tanulóleányok felvétetnek.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

17444—1906. khsz.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város tek. tanácsának mérnöki szakvéleményen alapuló 28839/1906. számú határozata alapján a Maros hídön való átkelést a híd eszterizérinti javítást igénylő állapotára tekintettel, az életbiztonság szempontjából az 1879 évi XL. cz. 113 § a alapján tovább intézkedésig a következőleg szabályozom:

1. Minden hídnyíláson, egyidőben, a híd egész szélességében egy terhes kocsi vagy egy ágyú, vagy annak megfelelő súlyú jármű közlekedhetik.

Gőz- és a hídön egyáltalában nem vontatható át.

2. Gyalogosok 40 fónyi, lovasok 10 fónyi csoportokban közlekedhetnek egy nyíláson, egyidőben.

3. A hajtott állatok közül juhokból 100 drb., sertésből 50 drb., szarvasmarhából 10 drb. hajtható át a hídön szétszórtan egy nyíláson.

4. Cséplőgépek és locomoblok csupán az e. e. b. b. szállíthatók, ha a szállítás módosztat a városi mérnöki hivatal előzetesen meghározza.

5. Az egyes járművek, valamint a csoportosan átkelő lassú lépésben, útemnélküli meretben haladhatnak át.

Ezen intézkedések be nem tartásai az idézett törvényszakasz alapján 400 koronáig terjedő pénzbüntetésre, behatároltság esetén megfelelő elzárással fognak büntettetni.

Arad, 1906. évi október hó 16

Sarlot Domokos, főkapitány.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Ha esőernyőre van szüksége,

látogassa meg

Nassan R.

kizárólagos nap és esőernyő üzlet, hol a legjobb minőségű

Ernyők

olcsóbban mint bárhol kaphatók.

Ernyő javítások és áthuzatok elfogadtatnak.

Szörme boákat

d. c. ára a szörmeáru megdrágulásának, miután a szörmeáru nálam csak mellékezik, rendkívül olcsón kiárulom.

221

Szabadság-tér 19. szám.

Rosenblüh J. és Társa czég mellett.

606—1906. g. sz.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az októberben levő fa, vas és kőkeresztek továbbá sírkövek és rácsoknak, akár egy tömegben, akár külön-külön darabonként a helyszínen való eladása iránt folyó év október hó 31-én d. e. 9 órákor árverést tart.

Kikiáltási ár: Leltár szerint.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1906. évi október hó 15 én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel s. k. aljegyző.

604—1906. g. sz.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a közlegelődőlőbeli 11. és 15. sz. 5—5 hold föld 6 évre való bérbeadásá iránt folyó év október hó 22 én d. e. 10 órákor árverést tart.

Kikiáltási-ár: I. A jelenleg Dogyán Vasza és János által bérlet közlegelődőlőbeli 11. sz. 5 holdra holdenként és évenként 33 korona. II. A jelenleg özv. Kása Istvánné által bérlet 15. sz. 5 holdra holdenként és évenként 34 kor. 80 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta az árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a mérnöki hivatalban az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1906. évi október hó 15 én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k. aljegyző.

7049—1906. tkvi. sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Fuchs Andras aradi lakos végrehajtónak, Kovács Józsefné szül. Tóth Rozália aradi lakos végrehajtást szenvedő elleni 50 kor. hátralékos tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Aradváros határában fekvő, s az aradi 7380. sz. tjkvben A. + 1. sor. 4752/27. hrszám alatt felvett fele részben Kovács Józsefné született Tóth Rozália végrehajtást szenvedő és másik fele részben Kovács József végrehajtás alatt nem álló tulajdonul bejegyzett kurticsi ut. 27. számú ház és udvarra az árverést 789 koronában ezenel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanság az 1906. évi november hó 13. napján délután 3 órákor az aradi igazságügyi palota földszint jobbra levő 48 sz. helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 78 kor. 90 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Aradon, 1906. évi július hó 14-én.

Aknay,

kir. társbíró.

2685

Aradi Közlöny
Arad, Szabadság-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

ARAD HIRDETÉSEK

Tudakozódhatok a hirdetés elvételére vonatkozóan.

Arad apró hirdetések előre fizetendők

Hirdetési díjak: Arad, Szabadság-ut 22. szám. — Hirdetési díjak: Arad, Szabadság-ut 22. szám. — Hirdetési díjak: Arad, Szabadság-ut 22. szám.

Akinek

ismerettség híján

háztartásra, nevelésre, üzletvezetésre, könyvelésre, segédre, ispanra, gazdatisztára, kocsisra, vécsekre, kertészre, kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgárra, pénzeszámolóra, házmesterre, stb.-re van szüksége.

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát, üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy

Aki

bérbéadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet, halászatot, telket, kocsit, lovat,

Aki

mindezeket vétel vagy bérbévitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér célját, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”
kis hirdetését
rovatát használja.

Kiadó uri lakások!

Petőfi utca 6. számú házban 1. 06. november hó 1-étől kiadó: földszinti lakás: 4 szoba, konyha, fürdőszoba és mellékhelyiség, 1 emeleti lakás: 5 szoba, konyha, fürdőszoba és mellékhelyiségek. Bővebb felvilágosítást ad Cukor László lakatkereskedő, Arad, Boros Béni-tér 11. sz. m. 2602

Jó családból való

2 fű azonnali belépésre mint tanácsos felvétetik Etek (Aradmegye) özv. Schwarcz Jakabné és Piai vegyeskereskedő és bőrre üzletében. 2588

Gépész és kovács

állást keresek czim a kiadóhivatalban. 2620

Fiatalkomptoirista

felvétetik elsőrangú szállítmányi és bizományi iroda részére. Komoly törekvő ifjak, kik állandó és jövő-fűket biztosító alkalmazást óhajtanak elnyerni. Nyujtsák be ajánlatukat Szorgalmas czim alatt a lap kiadóhivatalába. Hasonló szakmában járások és németül tudók előnyben részesülnek. 2649

Egy külön bejárattal

utcai szoba Zoltán utca 2. szám alatt kiadó. 2649

Kitűnő főző

Főzést vállal Lakadalmakra eljegyzésekre, helyben és vidéken. Czim a kiadóhivatalban. 2650

Kerestetik

két szobás garzon lakás a Fő téren, Szabadság-téren, vagy ezeknek valamely mellékutcájában. Csinos butor, különbejárás föltétlenül megkívántatik. Ajánlatokat Garzon jellege alatt a kiadóhivatalba kérünk.

Kiadó

egy csinosan butorozott kényelmes szoba, külön bejárattal. Belváros, Szent László-utca 5. — Bővebbet ugyanott. 2656

Képes levelező lapokon

felvételek az aradi színészek és színésznőkről (Nyáray, Faludy Rontai) darabonként 20 fillérért kapható Inguaz I. és Fia könyvkereskedésében Aradon, Weitzer János-utca. 235

Uj ház eladó!

Arad, Szekeres-utca 4/a számú magánház eladó, mely áll 3 szoba, konyha, élektár, modern fürdőszobából, csukott folyosó, mosókonyha, kézi és fapincze vízvezetékkel berendezve, csinos kis kertcskével szabad kézből, könnyű feltételek mellett eladó. Tudakozódhatni Nagykörut áll. tanítóképző-intézet, Hajdu Béla háztulajdonos urnál. 2662

Veszek könyvtárakat,

egyes könyveket és hangjegyeket legmagasabb áron. Korpel Izó könyv-, papír- és zeneműkereskedő, Aradon. 246

Erzsébet-körut 8. szám alatt

I. emeleten egy külön bejárattal szoba, esetleg teljes ellátással kiadó. 2666

Gyereken

Aradi-ut 91 iz számú ház, szőlős kerttel eladó. Bővebbet Vécsey-utca 12. sz. alatt. 2672

2 szoba butor

és konyha berendezés, teljesen új, elutazás miatt olcsón eladó. Radnai-ut 23. 2678

Eladó Wertheim-Cassa

1 páncéiozott 7. számú és egy kettős számú. Bildhauer, Orczy-utca. 2676

Helyi

képviselőket

alkalmaz előkelő részvénytársaság fixum és jutalék mellett. Nem életbiztosítás.

Ajánlatok „Bárkinék” jelige alatt az „Általános tudósítóhoz” küldendők. Budapest, VII., Erzsébet-körut 41. 3760

Modern lakás kiadó!

A most épült emeletes házban, Flórián-u. 6/c. számú házban

egy 3 szobás előszobával és egy 4 szobás előszobával és mellékhelyiségeivel kiadó!

Bővebbet Brunner Bolánál Arad, Szabadság-tér. 2663

500 koronát

fizetek annak, ak Bartilla-fogvizének használatát mellett, üvegje 70 fill. valaha ismét foglajást kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolásért külön 20 fill.) Bartilla A. Brököl, (E. Winkler) Wien, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható Aradon minden gyógyszerárban, különösen Földes Klemennél, Deák Ferenc-utca 11. sz. és Hajós Árpádnál, Andrassy-tér 27. Kérjük mindenütt határozottan Bartilla-főle fogvizet. Hamisítványok feljelentéssel díjaztatnak. 441

Kiadó

a Vörösmarthy utca 3 sz. házban egy nagy 2391

utcai lakás

mellékhelyiségekkel a II. emeleten, továbbá egy első emeleti udvari lakás és a hátsó udvaron

egy lakatos műhely

helyiség 1906. november 1-től.

Bővebbet a gondnoknál 6. szám alatt, a házban.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy folyó hó 15-én, Tabajdy Károly-utca 1. szám alatt

fű és leány gyermek-ruha

confectió-műtermet nyitottam.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel 2396

Kaupert Irma.

Megérkeztek az őszi újdonságok!

Brunner Béla

ári divat- és különlegességek üzlete
Arad, Szabadság-tér 20. sz.
(Forray-u. sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol mindenkor a legújabb Saison divat-különlegességek raktáron vannak.

Fa-, vászon- és bőr utazó-bőröndök nagy választékban!

Nagy választék francia és angol illatszer különlegességekben.

HAMERLI Pécsi kutyagyár főraktára!

Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek. 1907

Uj fodrász-üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy

Deák Ferenc-utca 1. szám

Vas-szálloda épületben, a volt U. sz. féle fodrász-üzletet

megvettem

és újonnan berendeztem és am a nagyérdemű közönség becses támogatását.

Tisztelettel

Popovits József,

fodrász.

A világon a legjobb és legbiztosabb

Patkányméreg

az özv. Weinberger Mór-né-féle!

Mindenki csak egyszer győződjön meg róla, hogy az oszák ezen szer utána-hatallan. Egyszeri használat után annyira pusztít, hogy többé azon a helyen, ahol a pusztítás történt, soha tájára sem jön egér, vagy patkány. — Becses megrendeléseket úgy a helybeli, mint a vidéki közönségnek pontosan és azonnal szállítom. — 1 adag 1 kor., egy kiló 30 korona. — Maradtam tisztelettel

Fried Ignác-né,

szül. Weinberger Hermína.
Arad, Halász-u. 9. (Domány-ház.)

Kilényi C. és Társa

divat-, kézmű-, rövid áru és fehérnemű

uj áruháza

a József főherceg-uton megnyílt.

24 évig az aréna épületben volt üzletünk a folytonos házbér emelés miatt

József főherceg-ut 11. szám alá

[Müller-házba]

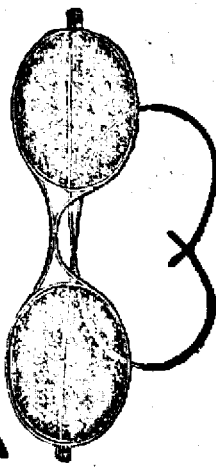
helyeztük át.

A mostani sokkal olcsóbb házbér miatt abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt.

Magunkat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánljuk kiváló tisztelettel

KILENYI C. és TÁRSA a „Kék golyó”-hoz.
József főherceg-ut 11. 1498

Uj!

22.

Szives pártfogását kérve, maradtam alázatos szolgája **Deutsch Mihály.**

Nagy raktár páris különlegességekben!

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyáranak festékével.